FOR Freedom AND Justice

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

No. 44 AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100) Tuesday, June 7, 1988 VOL. XC

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Današnje primarne volitve v Kaliforniji bodo prinesle Dukakisu demokratsko imenovanje — Jacksonovo taktiziranje

LOS ANGELES, Kalif. — Danes bodo v Kaliforniji, New Jerseyu, Montani in New Mexicu primarne volitve. Najvažnejše so v Kaliforniji, kjer zadnja povpraševanja javnega mnenja kažejo, da bo z veliko večino med demokrati zmagal Michael Dukakis. V Kaliforniji in drugih državah, kjer bodo danes volitve, bo Dukakis gotovo dobil dovolj strankinih konvencijskih delegatov, da bo imel večino le-teh na konvenciji stranke.

Jesse Jackson vztraja pri svoji kampanji in sedaj želi vplivati na Dukakisa predvsem tako, da bi Dukakis sprejel čimveč Jacksonovih političnih idej. Jackson želi, da bi volivni program demokratske stranke vseboval več skrajno liberalnih točk in pritiska na Dukakisa, naj te točke podpira. Ako bo Dukakis odklonilen, grozi Jackson, bo prišlo do prepirov med konvencijo. Tako zahteva Jackson npr., da Dukakis soglaša, da je Južna Afrika »teroristična« država. Dukakis ne želi iti tako daleč, prav tako je veliko bolj rezerviran do pravic homoseksualcev in drugih takih ljudi, kot je Jackson.

Dukakis še vedno noč nič govoriti o možnem podpredsedniškem kandidatu. Politični analitiki trenutno menijo, da izstopata dva senatorja. Eden teh je ohijski sen. John Glenn, bivši astronavt, ki je tudi sam že kandidiral — z znatnim neuspehom — za predsedniško imenovanje. Drugi je pa sen. Bill Bradley iz New Jerseyja, veliko mlajši od 65-letnega Glenna. V zadnjih dveh mesecih kažejo ankete javnega mnenja, da hitro napreduje Dukakis med volivci in da je republikanski kandidat George Bush manj priljubljen. Mnogi volivci pa tudi priznajo, da o Dukakisu in njegovi ideologiji ne vedo veliko. Več jih je na primer, ki menijo, da je Dukakis celo konservativnejši od Busha.

Reagan zadržan glede možnosti za tkim. START sporazum s SZ — Pogovori v Moskvi so res prinesli določen napredek

WASHINGTON, D.C. — Včeraj je predsednik Reagan dejal, da ni še jasno, ali bo mogoče doseči sporazum med ZDA in ZSSR glede strateške jedrske oborožitve. Pogajalci obeh velesil namreč skušajo izoblikovati sporazum, po katerem bi vsaka velesila uničila do polovice vseh medcelinskih raket oz. strateškega orožja, ki ga ima v svojem arzenalu. Tak sporazum imenujejo START. Med svojim obiskom v Moskvi, je rekel Reagan, je z Gorbačovom dosegel določen napredek glede tega sporazuma, čeprav je Gorbačov sam obžaloval, da posebnega napredka ni bilo.

Predsednik je močno zagovarjal sporazum INF, po katerem vsaka velesila uničuje rakete srednjega dosega in je bila pred dnevi ratificirana in prišla v veljavo. Reagan in Gorbačov sta si izjmenjala zaključne dokumente tega sporazuma, ko je bil Reagan v Moskvi prejšnji teden. Tu gre prvič za dejansko uničenje določene kategorije jedrske oborožitve, je poudaril Reagan včeraj. Tokrat namreč ne gre za to, kot v prejšnjih sporazumih, da bi bile rakete z jedrskimi glavami samo premeščene ali poslane v kakšno skladišče, je rekel Reagan. Te rakete bodo uničene in to uničenje po potekalo javno oziroma pod neposrednim nadzorstvom drugega partnerja sporazuma. Tako so Sovjeti na primer dovolili tudi tujim novinarjem opazovati in filmati, ko so delavci v ZSSR uničili sovjetsko raketo, ki je spadala pod INF sporazum.

Shultz prisiljen priznati neuspeh njegovega najnovejšega posredovanja na Srednjem vzhodu — Sirijci zopet obljubljajo pomoč

LUXOR, Eg. — Včeraj se je državni sekretar George P. Shultz sestal v Damasku s sirijskim voditeljem Hafezom Assadom. Shultz je skušal angažirati Assada v načrtu, po katerem bi prišlo do neposrednih diplomatskih poganjanj med Izraelom na eni strani, in Sirijo in Jordanijo na drugi. Assad je sirijsko udeležbo odklonil, obljubil pa je, da bo Sirija skušala posredovati v prizadevanjih za izpustitev ameriških in drugih talcev, ki jih imajo v svojih rokah muslimanski skrajneži v Bejrutu. Sirija ima namreč močne vojaške sile v Bejrutu in okolici in to v krajih, v katerih so aktivna razna muslimanska gibanja. Sirijci so pa že večkrat obljubili svojo posredovanje, doslej so pa obljube ostale neizpolnjene.

Ta teden pride v ZDA predsednik izraelske vlade Šamir. Obiskal bo Združene narode, kjer se bo srečal s sovjetskim zunanjim ministrom Ševardnadzejem. Izrael in ZSSR že precej časa iščeta način, po katerem bi prišlo do obnovitve diplomatskih odnosov, prekinjenih že dobri dve desetletji. Šamir pa nasprotuje, da bi ZSSR igrala kakšno vlogo v mednarodni konferenci o problemih Srednjega vzhoda.

— *Kratke vesti* —

Washington, D.C. — Danes bo vojaški bolnišnici Walter Reed prestal težko operacijo predsednik El Salvadora Jose Napoleon Duarte. Kirurgi bodo skušali ugotoviti, kako daleč je napredovala rakasta bolezen, ki je že zajela Duartejev želodec in jetra. Dobro obveščeni viri v Beli hiši povedo, da je Duarte dejansko smrtno bolan in da bo operacija ugotovila le, kakšno zdravljenje je najbolj koristno, ni pa govora, da bi mogli med operacijo rakaste tvorbe odstraniti v celoti. Vse kaže torej, da Duarte ne bo mogel več izvrševati dolžnosti predsednika El Salvadora. Včeraj je z Duartejem po telefonu govoril predsednik Reagan.

Pretoria, J. Af. — Več sto tisoč črncev sodeluje v tridnevnem štrajku. Apartheidska vlada trdi, da je štrajk nezakonit in da čakajo vsem, ki se ga udeležijo, sankcije. Do večjih izgredov ni prišlo.

Peking, Ki. — Študenti pekinške univerze so zopet nemirni. Povod za najnovejše proteste je bil umor nekega študenta v bližini univerze. Policija še ni prijela storilca, študenti pa vidijo v incidentu možnost, da zopet javno izražajo svoje nezadovoljstvo z razmerami na univerzi. Skušajo organizirati demonstracijo, ki bi bila jutri. Predstavniki oblasti grozijo z močnimi ukrepi, ako bo do demonstracije res prišlo.

Washington, D.C. — Jutri bo spodnji dom kongres baje glasoval o zakonskem osnutku, ki predvideva financiranje zvezne vlade za starejše občane, ki morajo v starostne domove. Celo mnogi demokrati so v skrbeh zaradi tega osnutka, ki ga zagovarja 87-letni kongresnik Claude Pepper (D.-Fla.). Po nekaterih ocenitvah, bi zakonski osnutek stal kakšnih 30 milijard dolarjev v prvih 5 letih. Pepper, sicer najstarejši član zveznega kongresa, je znan kot močan in vpliven zagovornik interesov upokojencev. Kljub temu je malo verjeti, da bo njegova pobuda uspela letos.

Iz Clevelanda in okolice

Romanje v Lemont—

Vsakoletno romanje Slomškovega krožka v Lemont bo 2. in 3. julija. Potovanje z avtobusom, hrana in prenočišče stane $76 na osebo. Za rezervacijo in več informacije, pokličite enega od spodaj navedenih:

Vinko Rožman	881-2105
Lojze Bajc	486-3515
John Petrič	481-3762
Janez Prosen	486-2394

Zadušnica—

V četrtek, 9. junija, ob 7.30 zjutraj bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pok. Ido Leben ob prvi obletnici njene smrti.

Pričetek sezone—

Preteklo soboto in nedeljo je bilo živahno na Slovenski pristavi, ki je tako pričela z novo sezono. Balincarske tekme, tarok turnir in krasno vreme so bili vzrok, da je bil obisk zelo dober.

Piknik Slovenske šole—

To nedeljo 12. junija bo na Slovenski pristavi piknik Slovenske šole pri Mariji Vnebovzeti. Piknik se bo pričel s sv. mašo ob 12.30 pop. Po maši bo na razpolago kosilo. Pridite na SP to nedeljo na letni piknik Slov. šole pri Mariji Vnebovzeti!

Novi grobovi

Albert A. Vidmar

Umrl je 64 let stari Albert A. Vidmar, mož Lillian, oče Maureen O'Hearn, Cheryl Zettle, Annette, Josepha, Alberta in Marka, 8-krat stari oče, brat Mary Zitz, Josephine Justin ter že pok. Antoinette Modic, Josepha, Anthonyja in Victorja. Pogreb je bil v ponedeljek, 6. junija, iz pogrebnega zavoda Brunner v Mentorju v cerkev sv. Marije, 8560 Mentor Ave. v Mentorju.

Marilyn Kotnik

Umrla je 56 let stara Marilyn Kotnik, rojena Eberwein, žena Denmana (Denny), mati Tracy, Julie in Kurta, 1-krat stara mati, sestra Eleanor Sankey in Thomasa (pok.). Pogreb bo iz pogrebnega zavoda Brunner v Mentorju danes dop. ob enajstih.

Marie A. Hayes

Dne 4. junija je umrla Marie A. Hayes, roj. Atkinson, vdova po Robertu, mati Roberta (Hillsdale, Mich.) in Susan Valencic, 6-krat stara mati, 5-krat prastara mati. Pogreb bo iz Brickmanovega zavoda na 21900 Euclid Ave. jutri, v sredo, ob 11. dop. na pokopališče Lakewood Park. Družina bo sprejela obiske v pogrebnem zavodu eno uro pred pogrebom. Darovi Alzheimer's Disease and Related Disorders Assoc. bodo s hvaležnostjo sprejeti.

Krofi—

Oltarno društvo fare sv. Vida bo imela prodajo krofov to soboto 11. junija začenši ob 8h zjutraj kot običajno v društveni sobi avditorija. Pridite!

Spominska proslava—

V soboto in nedeljo, 18. in 19. junija, bo na Orlovem vrhu Slovenske pristave spominska proslava, ki ga organizira Tabor DSPB Cleveland (gl. oglas na str. 3).

Gremo na počitnice—

Dopisniki in naročniki našega lista naj upoštevajo, da gre Ameriška domovina na običajne skupne letne počitnice zadnja dva tedna tega meseca. A.D. bo izšel ta petek ter prihodnji torek in petek (17. jun.), nato pa zopet šele v torek, 5. julija.

Dobro kosilo—

Severno okrožje ADZ vabi na piknik, ki bo 26. junija, od 1. pop. dalje na ADZ letovišču v Leroyju, O. Od 2. do 3. pop. bo servirana golaž in polenta kosilo, igral bo Joey Tomsick orkester. Vstopnice za kosilo so po $6 na osebi in jih je treba dobiti v predprodaji. Pokličite glavni urad ADZ na 531-1900.

Ohijska federacija KSKJ—

V nedeljo, 26. junija, bo tudi letni piknik, ki ga na farmi sv. Jožefa prireja Ohijska federacija KSKJ društev. Piknik bo od 12. opoldne do 8. zvečer, odprta bosta bara in kuhinja, imeli bodo prodajo peciva, od 4. do 8. zv. bo pa igral Brian Papesh orkester. Farma sv. Jožefa je na White Rd. na Willoughby Hillsu.

Posebna priloga—

Tudi letos bo ob priliki svetovidskega poletnega festivala izšla posebna priloga v AD. V njej bo več člankov in slik, ki bodo pričale o zgodovine te slovenske fare, ki letos obhaja svojo 95-letnico. Ako bi radi imeli oglas v tej prilogi, lahko pokličete župnišče na 361-1444 med delovnikom seveda. Festival bo 15., 16. in 17. julija.

Narodnostni festival—

Od 14. do 19. junija bo na Mall C v mestnem središču letni narodnostni festival »All Nations«, ki ga sponzorira pivovarna Stroh's. Nastopile pa bodo številne folklorne in druge narodnostne skupine — sodelovalo bo menda do 50 narodnostnih skupin.

VREME

Pretežno oblačno danes, v popoldanskem času pa vetrovno. Najvišja temperatura okoli 88° F. Vetrovno in hladneje jutri z najvišjo temperaturo okoli 77° F. V četrtek deloma sončno z najvišjo temperaturo okoli 73° F.

LJUBLJANA

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. – 431-0628 – Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 012400)

James V. Debevec – Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel – Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich, Frank J. Lausche
American Home Slovenian of the Year 1987: Paul Košir

NAROČNINA:

Združene države:
$36 na leto; $21 za 6 mesecev; $18 za 3 mesece
Kanada:
$45 na leto; $30 za 6 mesecev; $20 za 3 mesece
Dežele izven ZDA in Kanade:
$48 na leto; za petkovo izdajo $28
Petkova AD (letna): ZDA: $21; Kanada: $25;
Dežele izven ZDA in Kanade: $28

SUBSCRIPTION RATES

United States:
$36.00 – year; $21.00 – 6 mos.; $18.00 – 3 mos.
Canada:
$45.00 – year; $30.00 – 6 mos.; $20.00 – 3 mos.
Foreign:
$48.00 per year; $28 per year Fridays only
Fridays: U.S.: - $21.00 - year; Canada: $25.00 – year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio
POSTMASTER: Send address change to American Home
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103
Published Tuesday & Friday except 1st 2 weeks in July & the week after Christmas

No. 44 Tuesday, June 7, 1988

Iz slovenskega življenja v Washingtonu

WASHINGTON, D.C. - V času zadnjih dveh let, po deseti obletnici Evharističnega kongresa v Philadelphiji, je med Slovenci marsikje zaživela skupna spominska pobožnost in praznovanje godu Brezjanske Marije, slovenske Marije Pomagaj. Lemontska »Ave Maria« nas je leto za letom spominjala na slovensko zaobljubo v Philadelphiji in frančiškani v Lemontu so od philadelphijskega Evharističnega kongresa dalje redno vsako leto obhajali pobožnost slovenski Mariji na čast.

Zelo pomemben je bil tudi sklep na zadnji konvenciji KSKJ, ki je proglasil, da bo v bodoče Marija Pomagaj z Brezij zavetnica te pomembne slovenske ustanove. Lani in letos so posamezna krajevna društva pripravila skupna praznovanja in razveseljiva je misel, da bo to postala naša navada in naša tradicija. Osrednji odbor KSKJ je letos omogočil ponatis spominske podobice z besedilom philadelphijske obljube.

Ko je bil tik pred zadnjo vojno Evharistični kongres v Ljubljani, mu je bila Brezjanska Marija pokroviteljica; njena podoba je bila slovesno prinešena z Brezij v Ljubljano na kraj kongresa. Morda je v tem posebna vez, da je nastala zaobljuba praznovati god Marije Pomagaj z Brezij in dan slovenskih krščanskih izročil ravno na Evharističnem kongresu, to pot v Philadelphiji.

Washingtonski Slovenci smo se zbrali v Slovenski kapeli in s pestrim programom ter sveto mašo dali čast Mariji in se poklonili slovenskim krščanskim izročilom ter se ustavili ob naslednjih besedah nadškofa Šuštarja:

»Današnje slavje je neke vrste duhovni spomenik, ki nam daje upanje, da bomo še naprej živeli iz istih zdravih korenin vere in narodne zavesti ter kulture. Kraj, čas in ljudje sami danes določamo te razsežnosti, ko sprejemamo dediščino s ponosom in odločnostjo v srcu, da jo bomo ohranili, utrdili in obogatili.« S prižganimi lučkami ob oltarju Marije Pomagaj je ta bila tudi zaobljuba washingtonskih Slovencev, ki smo se praznovanja udeležili v lepem številu.

Washingtonska skupina Slovencev je majhna po številu in, z izjemo mesečnih maš, vsak mesec na prvo nedeljo ter miklavževanja v decembru, se oddolžimo svojim slovenskim sidrom vsako leto na začetku pomladi: skupaj praznujemo god Brezjanske Marije ter dan slovenskih krščanskih izročil; Slovenska ženska zveza v Washingtonu priredi v tem času slovenski materinski dan, ki redno lepo uspe; v okviru programov »Spoznavajte slovensko dediščino« (Know Your Slovenian Heritage) pripravi Slovenian Heritage Committee kulturni večer, namenjen boljšemu razumevanju slovenske zgodovine in kulture.

Borba, ki jo bijejo slovenski Korošci za nadaljevanje slovenskega šolstva na Koroškem, je bila povod, da je bil letošnji večer posvečen slovenski Koroški. Predavanje o Koroški, njeni zgodovini in njenim izgledom za bodočnost, je bila osrednja točka večera. Predavanje je mojstrsko zasnoval in podal dr. Peter Millonig, slovenski rojak iz Koroške. Podčrtal je vidne doprinose k slovenstvu na Koroškem, ki so plod Slovenske gimnazije v Celovcu. Njegov stvaren in skoraj optimističen pogled v bodočnost je bil skoraj v nasprotju z otožnim tonom Kernjakove »Rož, Podjuna, Zila«, ki jo je zbor Mirčeta Preglja zapel sila občuteno. Petje tega zbora vselej krasi naša srečanja, srečanja v okviru programov »Spoznavajte slovensko dediščino«, proslav materinskega dne in srečanj v Slovenski kapeli na dan slovenskih krščanskih izročil.

c.j.m.

SLOVENSKA KAPELA V NACIONALNEM SVETIŠČU BREZMADEŽNEGA SPOČETJA

Še en narodni izdajalec

Med komunistično revolucijo v Sloveniji in po končani zadnji vojni je narodnih »izdajalcev« kar mrgolelo. Kdor se je uprl stalinističnemu nasilju in marksističnim načrtom za povojno ureditev domovine, je bil ožigosan za »izdajalca«, likvidiran že med vojno ali z vrnjenimi domobranci po vojni, ali pa se je rešil z begom iz domovine, in se po velikem trpljenju srečno pretolkel v svobodni svet. To so splošno znane in ad acta položene stvari, ki se jih pa še vedno in se jih še bo, držalo ogabno blato laži in bratskega sovraštva. V to kategorijo sodijo tudi lažnivo izmišljene obtožbe izdajstva škofa dr. Gregorija Rožmana, ki jih je nedavno razkril in razglasil njegov bivši tajnik, sedanji škof dr. Stanislav Lenič.

Toda vrsta narodnih izdajalcev pri slovenskem režimu ni končana.

Nekdanji vidni oficir Osvobodilne fronte (OF), povojni profesor prava na univerzi v Ljubljani in poznejši vodilni nasprotnik sedanjega režima v Sloveniji in Jugoslaviji **dr. France Bučar**, je bil zadnje čase javno proglašen za narodnega izdajalca. Po dolgih letih študija in raziskovanja je namreč dognal, in sedaj svoja dognanja z odličnimi znanstvenimi razpravami dokazuje in objavlja, da je bil osvobodilni boj zlagana pretveza za komunistični nasilni prevzem oblasti po končani vojni. Sedaj vlado edine partije ostro kritizira, zahtevajoč polno demokratizacijo dežele in svobodno povezavo narodov na jugoslovanskem teritoriju.

Kot velikega strokovnjaka na tem polju, je dr. Bučarja povabilo vodstvo evropskega parlamenta v Strasbourgu, naj pripravi o tem predmetu predavanje in pride v to mesto. V vabilu stoji: »Sie sind ali ein Sachverständiger eingeladen«, torej povabljen kot znanstvenik in ne kot politik. Vendar ga predsednik Socialistične zveze delovnega ljudstva (SZDL) Jože Smole javno napade in prav tako javno proglasi za narodnega izdajalca ter poskrbi, da dobi stvar široko publiciteto. Ker je Jože Smole visok komunistični funkcionar, ima njegova obsodba veliko politično in moralno težo. Zato dr. Bučar v ljubljanskem dnevniku Delo dne 19. marca 1988 postavi stvari na pravo mesto, s čimer dokaže, da je Smoletova obtožba narodnega izdajstva lažno sfabriciran napad na Bučarjevo moralno neoporečnost in osebno integriteto. V naslednjih vrsticah bomo tega najnovejšega »izdajalca« poskusili prikazati v njegovi resnični podobi, kot Slovenca, borečega se v prvih vrstah za resnico in pravico svojega naroda.

Kakšen nacionalni greh je torej France Bučar zagrešil, da ga visok partijski oblastnik javno proglasi za izdajalca?

V svojem govoru pred evropskim parlamentom v Strasbourgu je Bučar ugotovil, da finančna pomoč vladam realsocialističnih držav v sedanji obliki in pod sedanjimi pogoji tem vladam ne postavi zahteve, po kateri bi bile prisiljene svoje gospodarske sisteme (in s tem tudi svojo nedemokratično prakso) uskladiti z realnostjo tržno blagovnih zakonitosti. Dajati pomoč vladam, ki niso ustvarile gospodarskega sistema, ki bi bil sposoben táko pomoč preoblikovati v zdrav gospodarski razvoj, pomeni zametavati denar. A ta denar je treba z visokimi obrestmi vrniti. Porabljajo pa se velikanske svote za ambiciozne, bolj politične kot gospodarske naložbe, kar je ravno Jugoslavijo spravilo v strahotno gospodarsko krizo — ljudstvu te države pa zapustilo breme odplačevanja dolgov. Bučar je zoper tak gospodarski sistem, ki predstavlja mehanizem za pretvarjanje pomoči v gospodarsko nesrečo.

Takšno stališče zastopati je za komunističnega veljaka Smoletovega kova narodni greh, posredovati tako stališče drugim, recimo evropskemu parlamentu pa je smrtni greh. Kajti ta mednarodna ustanova naj daje menda svoje soglasje za kredite, ki jih odobrava Evropska gospodarska skupnost Jugoslaviji. Tu gre za kolizijo dveh popolnoma različnih pogledov na človeka. Smoletov je na vsak način izrazito avtoritaren in totalitarističen, med tem ko Bučar ni pripravljen v nobenem primeru na take vrste degradacijo človekove osebnosti.

Dr. Bučar je globoko prepričan, da je obstoj Jugoslavije mogoč samo v obliki demokratične države svobodnih narodov, ki so v njej prostovoljno združeni na temelju lastne odločitve. Jugoslavija, ki bi jo povezovala samo prisila, ni možna. Demokratična Slovenija z Jugoslavijo vred pa spada v Evropo, kjer je njeno mesto.

Trenutna pot naše domovine pa po vsem videzu vodi stran od Evrope. Pelje stran od Evrope v prvi vrsti totalitarnost in antidemokratičnost, ki izvira iz realsocialističnega koncepta družbenega razvoja, o katerem mirno lahko rečemo, da je v bistvu stalinističnega izvora; ta razvoj temelji na prisili kot temeljnem vzvodu družbene integracije, na diktaturi proletariata, na pojmovanju človeka kot pritikline države, in na prepričanju, da lahko z administrativnimi ukrepi dosežemo bratstvo, enakost in ljudsko blaginjo.

Ta pot je popolnoma zgrešena. Dr. France Bučar o tem že deset let govori in piše v domovini, da to resnico pove tudi Evropi na najbolj primernem mestu, je šel v Strasbourg,

(dalje na str. 3)

TABOR DSPB V CLEVELANDU

Vas vljudno vabi na Spominsko proslavo — Na Orlovem vrhu Slovenske pristave

Sobota, 18. junija 1988:

1. **Popoldne prihajanje gostov**
2. **Od šeste ure dalje bo na voljo večerja**
3. **Ob pol osmi uri kratka komemoracija z molitvijo ob 45-letnici Turjaka, Grčaric in ustanovitvi Domobranstva**
4. **Kres**

Nedelja, 19. junija 1988:

1. **Ob deveti uri dopoldne avtomobilska povorka iz Clevelanda na Slovensko pristavo**
2. **Ob enajsti uri sv. maša**
3. **Po maši bo na voljo kosilo**
4. **Po kosilu srečanje in pogovor z borci, prijatelji in znanci**

Chicago-Joliet, 21. majnika

PEVSKI ŠOPEK — BREZMADEŽNI

Pomladanski koncert so tukajšnji pevci letos priredili v cerkvi Sv. Štefana, ker je šlo za češčenje Marije, s sodelovanjem gostov iz Milwaukee-a.

Zakaj MARIJANSKI koncert?

Katoličanom je bil skozi to leto dodeljen poseben »davek«, razpisan od sv. očeta. Nekateri so se mu izognili, kar je društveno dejavnost neprijetno zadelo.

Marija je bila vselej čislana in se zdi, da tega ni treba poudarjati. Vendar se cerkveni nauk včasih malo zaniha, ko gre za njeno češčenje. Razlaga Marijine vloge se je v tem desetletju rahlo spreminjala. Še lani smo slišali izpred oltarja, da prihaja nujna omejitev hierarhičnega pojmovanja, češ, Marija ni Bog (oz. Boginja). Ona ni del Sv. Trojice in tudi ne odpušča grehov. Rojena je kot navaden človek, in pred zrelostjo ni bila deležna nadnaravnih posebnosti. Šele Oznanjenje jo je dvignilo iznad drugih žená.

Kaj torej častimo pri Devici? Ali to drugo življenjsko dobo, ali obe, ali vse tri, s sedanjo vred? Prav verjetno vse tri; saj jo jemljemo kot celoto: zaradi dekliških vrlin in materinskih lastnosti tukaj na zemlji, ter zaradi pooblaščenega položaja v raju. Dvojne pretvorbe ni doživel nihče razen nje. Njene **človeške** lastnosti so zbudile pozornost pri izbiri Rešenikove matere; kljub temu ni slišati, da bi Mu bila ona le telesna mati. Nobene olajšave ni dosegla ob sprejetju Bremena, tukaj v solzni dolini, marveč zasramovanje, češ, da je izneverila zaročenca Jožefa.

Preganjanje Deteta je trpela, ob begu v Egipt, in nenehen strah, da mu mogočniki strežejo po življenju. K temu še bojazen, da se bo Sin že zgodaj odmaknil od praga, iskaje učencev. In po teh tresljajih še nezaslišana bridkost ob Njegovem trpljenju in križanju — toda **nikdar** obup! Kreposti so ji ostale brez primerjave, kot trpečemu **človeku** iz naših vrst. Plačilo je prejela šele ob vnebovzetju.

Po vseh teh njenih zaslugah se opiramo na prepričanje, da je ona dosegla široka pooblastila pred božjim obličjem in upamo, da ona razume človeka-sotrpina bolj, kot kdorkoli.

Takšno Marijo opevajo neštete pesmi; mnoge so ponarodele. Ni čudno, da smo Slovenci med prvimi častilci; saj nas spremlja gorjé že nad tisoč let. V pesmih vrstimo želje za njena priporočila. To niso naročene melodije, niti razpisane, marveč samorastne, prišedše iz srca. Častijo Posrednico med Bogom in človekom.

Nocojšnje pesmi so umetniške, iz navdiha, občudovanja in prošnje. Reveži, spokorjenci, mornarji, vojščaki, hromi in pohabljeni, ponižani in zavrženi, vsi iščejo pomoči pri njej, vsled njene veljave pred Gospodom. Zato so te pesmi raznotere: vdane, proseče in roteče, zaupne, pozdravne, zahvalne. Organizatorji koncerta so imeli pred očmi ves ta pester oratorij, da bi pred zaključkom Marijinega leta (ki bo ob vnebovzetju), podkrepili snovno miselnost njene posredovalne vloge.

Spomnimo se teh umetniških mojstrovin zvoka in harmonije, prirejene v oddolžitev Njej in v privesek našim prošnjam, ki ne bodo menda nikdar jenjavale.

Prvi del

Praznovanju Slovenske Pesmi (Chicago-Joliet) se je z vnemo pridružil pevski zbor Gallus iz Milwaukee-a, s svojo publiko vred, ki že vsa leta obiskuje naše koncerte. V rokah patra Vendelina je bila naglašena skrb za čiste prehode in za dinamične finese že v prvih pripravah.

Za brezhibno spremljavo (obeh zborov) je skrbela natančno in z nenavadno mehkobo, č.s. Paula Vaagen, na orglah. K temu je zgledna tišina nujno poglabljala tajinstveno svečanost.

Prvo poglavje je pripadlo domačinom. Majsko praznicnost je pričarala uvertura za mešani zbor A. Vavkena »Krasni Majnik«. Sledili sta daritvena »Kam naj nesem cvetje« (H. Sattnerja) in zahvalna Mavova »Zate, Marija«, kot klic zbujajoče se narave.

Prehod z ženskega dvopeva na celoten zbor je nedvomljivo ponazoril dramitev vsega stvarstva. Nadaljeval je moški zbor, v zmernem tempu, z vdano terjatvijo »O gospa, o mati moja« (S. Miheliča), pričenši v pol-tihem, stopnjevanem ritmu, nakar so mladenke odpele dvoglasno (ali morda s prostovoljno priključenim tretjim glasom?) Mavovo »Komaj so grlice zapele«. Tedaj je prišla na vrsto nežno vzpodbudna zdravljica (A. Schwaba), po Meškovem tekstu, »Zdrava Marija« (z Nandi Puc kot sopransko solistko), ki vsebuje sosledje učinkovitih spletov.

Še bolj razgibana je bila Zanglova »Pojoč se oglasimo«, z dvema solističnima vlogama (ki ju je mehko in spravno opravil Jože Arko) in z mogočnim salvom. Ciklus je zaključen z rotečo pesmijo (S. Premrla) — »Poglej na nas z višave«. To je klic po utehi in zavetju, ter obenem po nujni obrambi domačih ognjišč. Po izročilu je ta pesem rojena pred 12 leti kot evharistična molitev za varstvo domov (razlaga predsednika Vidmarja).

Drugi del

Gostje iz Milwaukee-a so pripravili svoj prispevek z vso resnostjo. Možati vokalni terapevt, prof. Leo Muškatevc, je visoko zavihal rokave, da bi opilil morebitno rjaveče detajle. Zlasti je imel na vesti izgovarjavo naših besedil, kar ima posebno etično veljavo. Žrtvoval je številne ure v ta namen, pri posameznikih, in je v resnici pokazal literarni in glasbeni uspeh svoje ne prav številne, toda neomajne posadke. Z veseljem beležimo tudi udeležbo izvrstne altistke Mitzi Bregant,

(dalje na str. 5)

Slovenski kmetje so ustanovili samostojno kmečko zvezo

GORICA, It. — Iz časov stare Avstrije so znane gospodarske organizacije vseh vrst od posojilnic in delavskih zadrug do raznih kmečkih društev npr. za živinorejce, vinogradnike in druge. Zadružništvo je zlasti pod vodstvom J.E. Kreka rešilo slovenskega kmeta od oderuhov, ga izšolalo za umno kmetovanje in kletarjenje. Slovenski kmet je po zaslugi zadružništva zaživel in se uveljavil tudi na političnem polju s pomočjo Slovenske ljudske stranke.

Tudi po prvi svetovni vojni je zadružništvo bilo v pomoč slovenskemu kmetu v Jugoslaviji. Na Primorskem pa je fašizem zatrl in ukinil vsako sled zadružnega življenja; tudi večino posojilnic so odpravili.

Po zadnji vojni je komunistična partija v Jugoslaviji sledila Stalinovemu modelu gospodarstva. Ta model je zahteval kolektivizacijo kmetijstva, to se pravi uničenje samostojnih kmetov, ki naj bi vsi pristopili v zadruge. To so imenovali »kolektivizacija na vasi«. Danes z ironijo gledajo na tiste čase prisilne kolektivizacije, ki je, kakor v Sovjetski zvezi tudi v Jugoslaviji in Sloveniji pomenila bankrot kmetijskega gospodarstva. Kasneje so poskušali obnoviti kmetijstvo z manj drastičnimi modeli, a jim ni uspelo. Samostojen kmet je ostal državljan-delavec II. kategorije.

Temu so se sedaj slovenski kmetje uprli in sicer na najbolj demokratičen način. V Ljubljani so 12. maja sklicali javno kmečko tribuno. Velika dvorana kina Union je bila premajhna za vse udeležence, ki jih je prišlo dokaj čez tisoč. Geslo je bilo: Ali mora kmet res le ubogati? Pet ur so razpravljali in nastopili so številni govorniki iz kmečkih vrst. Tribuna se je potem nepričakovano končala tako, da so ustanovili dve kmečki zvezi in sicer Slovensko kmečko zvezo ter Zvezo slovenske kmečke mladine. Za predsednika prve je bil izvoljen Ivan Oman, za predsednika mladinske zveze pa študent Emil Erjavec.

Najbolj značilne zahteve, ki so jih postavili, so:

— Zahtevamo neposredne volitve vseh organov oblasti, na katerih bodo lahko politično organizirani kmetje kandidirali svoje predstavnike;

— Zahtevamo ustavno-pravno varstvo družinske kmetije, odpravo zemljiškega maksimuma ter vrnitev odvzete zadružne lastnine;

— Zahtevamo takojšen popravek odkupne cene mesa, drugače napovedujemo splošni živinorejski štrajk.

Komentarji: Beograjski profesor Dragan Veselinov je dejal, da je boj slovenskih kmetov boj tudi vseh jugoslovanskih. Naj ne klonijo, kajti v državi jih je skoro pet milijonov.

Delo: Družbene in gospodarske razmere so povzročile, da se je naše kmetijstvo znašlo v razmerah, ko se mora prebuditi samoohranitveni čut. Slabosti, ki so se dolga leta kopičile zaradi slabe kmetijske politike, so pripeljale kmete do spoznanja, da se morajo organizirati sami.

Slovenski kmet se je torej dvignil za svoje pravice kot za časa Matija Gubca in tolminskih puntov, vendar s pogledom na čas in razmere: Zahteva svoje pravice po demokratični poti; hoče gospodarsko in politično enakopravnost kmečkega stanu.

Katoliški glas, 26. maja 1988

Ameriška Domovina je glasilo svobodomislečih Slovencev in Slovenk po vsem svetu

Še en narodni izdajalec

(Nadaljevanje s str. 2)

zaradi te misije je bil izgnan iz univerze, za kar je sama Juridična fakulteta uradno ugotovila, da za izgon ni bilo nikake utemeljene osnove. France Bučar torej za svoje pošteno prepričanje trpi osebno hudo preganjanje, a izjavlja, da se ne pusti ustrahovati in da ne bo pristal na to, da bi postal objekt manipulacije političnih veljakov — »pa naj stane kar hoče«.

Klobuk doli pred tem »izdajalcem« kakor že prej pred mnogimi drugimi!

L. P.

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300
1053 E. 62. cesta 431-2088

V družinski lasti že 85 let

Ha-Hec-Hi-Ho-Humor!

VRAŽE ALI KAJ?

Neki ameriški znanstvenik je obiskal slovitega fizika, prejemnika Nobelove nagrade, Niels Bohra, na njegovem domu v Copenhagenu in je bil nemalo presenečen, ko je nad pisalno mizo zagledal konjsko podkev, pritrjeno na zid z odprtim koncem navzgor (da ko bi ujela srečo, se ta ne bi mogla več izmuzniti ven).

Američan je rekel s prezirljivim posmehom: »Pa menda ja ne verjamete, da vam podkev res lahko prinese srečo, profesor Bohr! Ne vi, razumnik in znanstvenik stoletja!«

»Kaj še, prijatelj, kar pomirite se, kar se tega tiče! Še na misel mi ne pride, da bi verjel v te vraže. Ampak podkev imam na steni zato, ker nekateri pravijo, da ta prinese srečo, pa če verjameš v to ali ne.«

LJUBEZENSKA ZGODBA: Nakratko povedano: Začne se tako, da bogat mož sreča ubogo deklico, in konča se tako, da bogata deklica zapusti ubogega moža.

Boštjan je vlekel svojega jokajočega bratca proti domu. Starejšemu možakarju, ki jima je sledil, je šel jok že na živce, zato je zavpil: »Če se takoj ne nehaš dreti, te bom požrl.«

Jok je v hipu utihnil, Boštjan pa je pripomnil: »Slabo bi vam teknilo, ker ima polne hlače.«

Vprašali so nekega ministra, kaj misli o pomoči nerazvitim državam. S trpkim nasmehom je povedal: »To pomoč dajejo revni iz bogatih držav bogatim v revnih državah.«

Življenje pač ni preveč naklonjeno nam možem. Ob našem rojstvu dobijo matere čestitke in rože. Ko se poročimo, dobijo neveste vso pozornost in darila. Ko pa umremo, bodo dobile vdove posmrtno zavarovalnino in zime na Floridi.

»Kdaj bo moj rojstni dan, mama?« je vprašala štiriletna hčerkica.

»Kmalu, srček, kmalu!«

»Ali misliš, da bi že morala začeti biti pridna?«

— Kaj, temule revčku si ne upaš reči,
— da ti mora zvišati plačo?

Plešast moški je šel mimo frizerskega salona in zagledal v izložbi mazilo za rast las. Takoj je stopil v lokal.

»Tole je čudovito sredstvo,« je hvalil mazilo frizer. »Pred nekako tremi tedni mi je padla kapljica na glavnik in danes je tisti glavnik že krtača.«

»No, pa mi ga dajte šest škatljic.«

Potem zagleda kupec električni aparat za kodranje las in reče:

»Še tegale mi zavijte.«

»Naši novi sosedje tam čez cesto so tako luštni in prijazni,« je pravila žena možu. »Opazila sem, da on vedno poljubi ženo, kadarkoli se srečata. Zakaj ti nikoli ne storiš kaj takega?«

»Ali si čudna! Saj jaz jo komaj poznam.«

Umrl v Avstraliji

Dr. Mikula se je poslovil

(Naša naročnica nam je poslala fotokopijo članka o smrti in pogrebu dr. Ivana Mikule. Članek je izšel v aprilski številki avstralskega mesečnika »Misli«. Fotokopija ni najboljša, zato sem bil prisiljen izpustiti nekaj besed, a nobenih, mislim, bistvenega značaja. Urednik A.D.).

V petek dne 8. aprila 1988 je sklenil svoje zemeljsko življenje starosta slovenskih dušnih pastirjev v Avstraliji dr. Ivan Mikula. Zadnji dve leti je preživel v domu za ostarele duhovnike St. John, ki ga oskrbujejo redovnice. Ti dve leti sta bili zanj čas preizkušnje; poleg tega, da je veliko trpel ob telesnem hiranju, je zelo pogrešal slovenske družbe, s katero je bil tako tesno povezan vseh 36 let svojega dušnopastirskega delovanja v Avstraliji.

Dr. Mikula je bil rojen 29. oktobra 1904 v Ločah ob Baškem jezeru na Koroškem. Po končani srednji šoli je vstopil v celovško bogoslovje. V tistih letih je tudi pesnikoval in gotovo je ena njegovih najbolj občutenih pesmi »Rož, Podjuna, Zila«, ki jo je kasneje uglasbil Pavel Kernjak in je skoraj ponarodela.

Predstojniki so kmalu spoznali Ivanovo nadarjenost, zato so ga poslali na študij v Rim, kjer je bil študent Gregorijanske univerze, stanoval pa je v kolegiju Germaniku. Bil je sošolec poznejšega zagrebškega nadškofa kardinala Stepinca in številnih drugih kasnejših osebnosti v vodstvu Cerkve.

V Rimu je promoviral za doktorja filozofije, nato pa je nadaljeval bogoslovne študije in bil 29. junija 1932 v celovški stolnici posvečen v mašnika. Posvetil ga je celovški škof Adam Hefter, pri novi maši v rojstni župniji pa mu je pridigal njegov koroški rojak, ljubljanski mučeniški škof dr. Gregorij Rožman.

Dr. Mikula je najprej kaplanoval v Železni Kapli in v Borovljah, nato je bil šest let župni upravitelj v Slovenskem Plajberku, končno pa je postal župnik v Hodišah ob Vrbskem jezeru. Tu je ostal do leta 1952, ko se je odločil za delo med izseljenci in se odpovedal župniji.

Od rodne Koroške se je poslovil 9. avgusta 1952 ter na praznik Marijinega vnebozetja na ladji »Neptunia« odplul proti Avstraliji. V Sydney je prispela 13. septembra. Določen je bil za West Avstralijo in se je na poti v Perth najprej ustavil med rojaki zlatih rudnikov v Kargoorlie.

V Zahodni Avstraliji je deloval do leta 1957, ko je na željo p. Bernarda prišel na pomoč v Sydney. Od tu je obiskoval rojake v bližnjih in daljnih naselbinah. Možje in fantje, ki so bili ob gradnji hidrocentrale številno zaposleni v Snowy Mountains, se še hvaležno spominjajo njegovih obiskov. Enako mnoge osamljene slovenske družine, ki žive izven naših središč.

Dr. Mikula je bil pravi »večni popotnik«, ko smo ga imenovali. Bil je več na cesti kot doma in razdalje mu niso nič pomenile. Vozil se je z vlakom ali avtobusom, pa tudi na cesti ustavljal vozila, če je bilo bolj priročno, preko krajših razdalj od družine do družine pa so mu radi pomagali rojaki.

Glede slovenskih maš se ni hotel vezati na določen spored, kot ga imamo po verskih središčih in rednih obiskih večjih naselbin. Tudi svojih obiskov običajno ni napovedoval. Je pa zato rojake, kamor in kadar je prišel, še bolj presenetil in razveselil. Samo Bog ve, koliko dobrega je dr. Mikula storil med našimi ljudmi s temi svojimi potovanji in obiski, ki so mu počasi črpali moč, četudi tega ni hotel nikoli priznati.

Leta so tekla in dr. Mikula je praznoval svojo zlasto mašo. To slovesnost smo imeli pri Sv. Rafaelu v Sydneyu v nedeljo 25. aprila 1982. Za to izredno priliko se je zbralo kar lepo število rojakov od blizu in daleč — hvaležno so hoteli zlatomašniku povrniti za njegove številne in zveste obiske.

Pri tej slovesnosti je jubilant sam pridigal, ker je tako sam želel. Povedal je veliko zanimivega iz svojega pestrega življenja. Ob koncu mašne daritve smo se Bogu zahvalili za vse dobro, kar je delil med nas v dolgih letih zlatomašnikovega duhovniškega delovanja. Zadonela je tudi naša priljubljena »Marija skoz' življenja...« in poleg Zahvalne pesmi zaključila bogoslužje. Potem smo se zbrali k prijetno domačem pikniku na cerkvenem dvorišču, ob dveh popoldne pa imeli v cerkvi pete litanije Matere božje in blagoslov z Najsvetejšim.

Nekaj let kasneje je zlatomašnik dr. Mikula utrpel srčni napad, od katerega se ni več opomogel. Zdravje je stalno nazadovalo. Vendar je še kljub temu veliko potoval in obiskoval rojake po raznih naselbinah. Ko sem mu previdno svetoval, naj bi več počival in se upokojil, sem ga spravil v slabo voljo. »Bog bo naredil pokoj!« mi je skoraj jezno odgovoril.

Pred dvema letoma je le nerad privolil, da gre v dom za ostarele duhovnike, kjer je imel vso potrebno oskrbo. A pri slehernem obisku je bil vidno slabši in izgubljal je tudi spomin. P. Ciril ga je obiskal zadnjikrat v tednu pred cvetno nedeljo. Bil je že tako slab, da ni več odgovarjal na njegova vprašanja. Le ko je p. Ciril odhajal in ga pozdravil s »Hvaljen Jezus«, je dr. Mikula nepričakovano odzdravil s krepkim »Amen!« V kolikor nam je znano, je bila to njegova zadnja glasno izgovorjena beseda, zadnji Amen.

Rož, Podjuna, Zila

Rož, Podjuna, Zila,
venec treh dolin,
moja domovina,
narod moj trpin.

Ti družica moja,
dom moj in moj rod,
ko bom truden boja,
bodi mi še grob.

Rož, Podjuna, Zila,
nagelj, rožmarin,
v sveti zemlji sniva
tvoj slovenski sin.

IVAN MIKULA
ŠE KOT ŠTUDENT

Pokojnikovo truplo je bilo prepeljano v slovensko cerkev sv. Rafaela v Merrylandsu (Sydney) v torek 12. aprila. Zvečer ob sedmih je bila ob odprti krsti opravljena sveta maša zadušnica, pri kateri je prepeval naš mešani zbor, pridigal pa p. Ciril. Pri pridigi smo na zvočnem traku poslušali tudi dr. Mikulovo pesem »Rož, Podjuna, Zila«, ki je s svojo otožno vsebino in melodijo marsikoga prisotnega ganila do solz.

Pogrebna maša je bila opravljena naslednji dan, v sredo 13. aprila ob pol dveh popoldne pravtako v naši cerkvi. Bivši sydneyski nadškof kardinal Freeman, ki živi v istem domu za ostarele duhovnike kot je živel dr. Mikula, se je dan prej najavil, a žal ni mogel priti. Glavni mašnik je bil pomožni škof John Heaps, ki je nadškofijski vikar za novonaseljence. Z njim nas je somaševalo še trideset duhovnikov raznih narodnosti. Cerkev je bila nabito polna. Sprejel sem nalogo, da sem se od pokojnika poslovil z nagovorom v angleščini in slovenščini. Molitve ob krsti je opravil škof.

Maši je sledila zasebna upepelitev v Rookwoodu, kamor so pospremili krsto in v kapeli krematorija zmolili pogrebne molitve patri Bazilij, Ciril in Tone. Dr. Mikula je sam izrazil željo za upepelitev, pepel pa naj bi bil poslan v njegov rojstni kraj in pokopan v grob k njegovim staršem.

Ta želja bo izpolnjena. Ko bo žara z njegovim pepelom prispela domov, bodo v njegovi domači farni cerkvici opravili mašo zadušnico ob navzočnosti njegovih dveh še živečih sester, ostalega sorodstva in koroških prijateljev ter znancev. Njegove zemske ostanke bo sprejel grob staršev, kjer bodo na domačem pokopališču čakali vstajenja.

Počivaj v miru, dragi doktor Mikula! In še enkrat v imenu vseh avstralskih rojakov hvala za vse, kar si nam dobrega storil v dolgih letih med nami!

P. Valerijan

Imenovanje v Rimu

Kardinal Ugo Poletti, generalni vikar rimske škofije, je prof. Janeza Vodopivca imenoval za člana rimske pastoralne sinode in sicer v komisijo za ekumenizem in dialog.

Prof. J. Vodopivec je bil profesor na Univerzi Urbaniana. Sedaj je upokojen. Njegovi starši so iz Dornberka.

Pevski šopek — Brezmadežni

(Nadaljevanje s str. 3)

sicer pevovodje, ki je mašila morebitne vrzeli v dihu, dinamiki in zvočnosti. Po vseh merilih je čistota tega zbora ohranila svojo tradicijo v kvaliteti, zaradi katere se tako radi obračamo za sodelovanje.

Gallus je otvoril svoj spored z Mavovo vzkličnico »Mati — Mati«. Pomladansko razigranost pa smo občutili ob drugi, Hochreiterjevi »Smeji se maj«. Iz tretje (Hladnikov »Večerni zvon«) se je slišala valovita nežnost v vseh taktih, najsibo ob vzponih ali kadencah.

Sledila je znana dobrodošlica F. Schopfa »Lepa si, Marija«, v skladnih, prijetnih dvopevih in mikavnih spletih, nato pa Špendovljeva »Spevi najlepši«, kot zanosna, vzklična oda Brezmadežni. Vse glasovne vloge so zaporedoma prihajale do izraza, preden so se motivi zedinili v skupni zaton.

Zaključek je predstavila Premrlova »Že slavčki žvrgolijo«, z zahtevnejšimi sopranskimi vodili in z vestno prilagojeno altsko spremljavo. To je opravičilo in potrdilo človekovo težnjo za skladom, pa tudi pravšno izbiro imena tej pesmi.

Po vsaki pesmi je prišla iz klopi vzpodbudna mera priznanja za storjeni trud in plemeniti dosežek. To je zvabilo na resno obličje veljavnega vodje dopadljiv, hvaležen smehljaj. Podajali smo si medsebojno ugodje...

Tretji del

Kot je bilo pričakovati, je združitev obeh zborov prilila navdušenja, zvišala ugodje in obogatela barvno harmonijo.

Prvi tak korak, Mariji nasproti, pod taktirko prof. Muškatevca, je ubrala Hladnikova »Vsi zbori zadonite«. Občutilo se je, da taktirka z vsako svojo kretnjo bodri k novemu, svežemu poletu... Za tem je skupni moški zbor, v »mornarski« budnici kliknil Devici s široko, zaupanja polno pesmijo »Zgodnja danica« (F. Kimovca), žal, malce premehko. V nadaljevanju je moški zbor povzel valovito Hladnikovo »Je mrak končan«, ki se razpleta v goreč pozdrav, ob lepih prelivih porajajoče se in uglašujoče Ave Marija.

Končni del združenega zbora je prevzel pevovodja dr. Špendov in z dinamično močjo pospešil gorečnost med pevci in slušatelji. Pričel je s Slomškovo »Ko zarja zlati nam gore«, za moški zbor, polno vdaje in mehkobe. Nato je prešel na Jerebovo »Že pada mrak v dolino«, ki ponazoruje idilični prizor sončnega zatona, ki pa se spet postopoma prelije v pozdrav tolažnici, kot novi »Ave«.

Spored se je predpisno zaključil s Sattnerjevo čudovito hvalnico »Marija, kako si ti lepa«, ki je polna vzvišenega občudovanja Njenih vrlin. Ne manjka ji tudi čuvstvenih motivov, zanosnih nagibov in učinkovitih vokalnih akcentov. Skratka, ena izmed najpopolnejših Marijinih od. Kot takšna je ta skladba tipično primerna za finale z močnejšo zasedbo. Baritonski solistični vdevek je odpel Janez Vidmar.

Sledil je dejanski, sproščeni konec koncerta v sodelovanju s celotno publiko, ki je v ta namen prejela »pevsko dokumentacijo«, se pravi note z besedilom, in sicer za dve prav znani: »Spet kliče nas venčani maj«, in še vdanejšo »Ti, o Marija«. Ob tem zaupanju do ljudstva je mogočno zadonelo po vseh prostorih, kot bi se klik hotel dvigniti do oblakov.

Razgibano množico je naposled pozdravil domači kaplan dr. Kalist Langerholz in nato povabil vso navzočo množico na prigrizek v dvorani pod ladjo. Ubogljivost nam je prirojena in smo koj zasedli pripravljene klopi. Ob obilni jedači in pijači se je sprostil pomenek in se zavlekel do poznih ur. Dragi gostje iz Wisconsina so se medtem prijateljsko poslovili, z obljubo, da bodo iskali priložnosti za ponovna srečanja.

Značilne paralele.

Spored kaže pestrost pri obeh zborih. Izjemni moto — Mati božja — seveda ni terjal umetnin, marveč toplote in vdanosti. Oboje se je razvilo in se strnilo v pohlevno zadoščenje Njej, ki je od nekdaj ovenčana s skromnostjo.

Prazničnost pa je bila naglašena, kot bi šlo za Njeno godovanje. Temu primerna je bila vnema, med pripravami in med izvajanjem koncerta. Spomnimo se pri tem, da vnema razodeva izrazito čuvstvenost, ki včasih celo presega meje in zmanjšuje umetniško kakovost. Neredko je to odvisno od starostne dobe, se pravi od zrelosti glasilk.

Gallus ima v tem pogledu uravnoteženo lego. Sestavljajo ga le odrasli in je zato tudi glasovna barva pri njih skoraj izenačena. Strlečih amplitud ni slišati, saj so emocije potisnjene v željeno ravnotežje. To je šlo na roke prof. Muškatevcu pri balansiranju zvočnega učinka posameznikov. Dobil je skladno celoto. V danem razmerju moških in ženskih glasov mu je to bilo potrebno za niveliranje harmonije. Občutili smo vendarle, tu in tam, da bi nam mestoma ugajali večji akcent najnižjih glasov, zlasti pri izrazitejših motivih; saj zbor ne šepa v proporcijah. Harmonija je nominalno bila na višini, plamen pa bolj zmeren in stanoviten.

Slovenska Pesem je bila člansko številnejša in nič manj podkovana, toda v rezultati manj enakomerno obarvana. Temu se ni čuditi, ker zbor vključuje družine z dvema generacijama. Starši in njih naraščaj, drug ob drugem so kazali sicer imenitno sožitje, vendar tudi barvno heterogenost. Mlajši rod navadno pospešuje živahnost, ki ne more biti v prid ravnovesju. To se je zlasti občutilo pri nežnem spolu. Njih grla so nagnjena k višjim frekvencam. Ko pa so se odcepile mladenke, približno istih let, za svojo točko, smo jih slišali v prav lepem skladu, kot bi šlo po olju. Preje in pozneje, med starejšimi pevkami, so prav ti prijetni glasovi, s svojo vnemo in zvočno močjo, prestopili potrebno povprečje.

Obstoja menda neka meja, do katere se mlajša grla smejo sprostiti, dotlej, da se še ne sliši njihov presežek, marveč zgolj oplemenjevanje celote. Težko je seveda, včasih tudi nehvaležno, dušiti mladostni vzklik in zagon po veselju in uveljavljanju. Dirigentu, posebno vljudnemu, ni lahko krotiti naravni polet, ki prinaša gotovo stopnjo razbarvnosti.

Prožna dinamičnost je vidna oblika Slovenske Pesmi, kar dolgujemo živahni duševnosti neutrudnega in doslednega pastirja, ki bo brez dvoma ugnal sčasoma tudi malenkostne nepopolnosti. Hvala Bogu, da se prav naše mladenke docela pokorijo njegovim terjatvam, z neomahljivim zaupanjem in zbranostjo. Tedaj se bodo milo glasile vse naše strune in navdušenju ne bo konca.

Spomenica

Opisani nastop je nedvomno zadostil svojemu namenu. S tem je delno odtehtal materino skrb in zavzemanje za potrte med nami zemljani. Čudovite posredniške lastnosti ima ona. Edina je, ki izpred božjega prestola prihaja med nas. Nenehno navaja k molitvi in spreobrnjenju (Lurd, Fatima, Medjugorje. ...) s prav ljudskim glasom. Občutili jo bomo torej čedalje bolj kot dejanskega varuha in mentorja. Naša pesem, namenjena Njej, ne bo zato nikdar zamrla.

Preden si Slovenska Pesem privošči letni oddih, bomo še imeli priložnost ponoviti prirejeno in opravljeno slovesnost — zase. To dodatno zadoščenje nam bo priskrbel — kot prejšnja leta — neutrudni prijatelj zbora, še nedavno naš goreči član, Viljem Trinko, s kvalitetnim posnetkom koncerta. Nedvomno mu je uspelo ujeti ta nastop kot neprekinjeni prizor. Za vse pevce bo ta demonstracija zanimiva in poučna. Stotera hvala, dragi Bill, za zahtevna prizadevanja pri sestavi tega dragocenega darila.

Na ta način bo naš skupni šopek pesmi ohranjen kot zgodovinski spomin slovenskega romanja v Njeno naročje.

Maks Milanez

Opravičilo: V enem izmed svojih prispevkov A.D., konkretno v članku »Nepozabni tržaški slavčki« od 24. listopada 1987., se je avtorju prikradla ena napaka, ki je nemilo padla na našega umetnika Vendelina dr. Špendova. V dotičnem članku je namreč rečeno, med drugim, da je on »prosluli« komponist. Naj se pod to besedo razume »glasovit«, se pravi dobro znan in spoštovan! Škerljev slovar iz leta 1974 daje prav na pomen kot prvenstven in šele drugi pomen zveni negativno. Slovenski Pravopis, v službeni rabi, pa omenja samo en pomen in sicer »razvpit«, kar nikakor ne gre v oceno našemu veljaku.

Pridevnik »proslul« je danes že močno zastarel.

Prizadeti pater je avtorju že zdavnaj izpregledal ta spodrsljaj; naj to storijo tudi bralci A.D.! Errare humanum.

M.M.

»Slemensky«:

Pogled na jugoslovansko krizo

Nihče ne skriva več, da je sedanja jugoslovanska družba v globoki krizi. Ta kriza je večplastna: gospodarska, ideološka, kulturna, politična.

Gospodarska kriza

Najvidnejši znak gospodarske krize je inflacija. Govorijo, da je dosegla že 150%. Težko je pač določiti njeno resnično stopnjo, ker tega najbrž nihče točno ne ve. Toda gospodarska kriza je danes skupna vsem socialističnim režimom in ne samo jugoslovanskemu. V Sovjetski zvezi je Gorbačov pričel s svojo perestrojko tudi z namenom, da dvigne sovjetsko gospodarstvo. Kako je z gospodarstvom na Poljskem, smo slišali in brali pretekle dni, ko so delavci v Nowi Huti in gdanskih ladjedelnicah stavkali zavoljo prenizkih plač. V Romuniji se delavci borijo za preživetje. Na Češkoslovaškem je morda nekoliko bolje, vsaj slišati ni o kakih stavkah in delavskih nemirih. Na Madžarskem se tudi zavedajo, da njih gospodarstvo peša in ne more v korak s potrebami ljudstva.

V Jugoslaviji

Za sedanje gospodarsko stanje v Jugoslaviji mečejo vso krivdo na Branka Mikulića in njegovo vlado, oz. na njene intervencijske ukrepe, ki da so bili ne samo neučinkoviti, temveč škodljivi. Zato se vedno bolj širi zahteva, naj Mikulić odstopi. Slovenski parlament je npr. na seji 6. maja z velikansko večino sprejel predlog, naj slovenska delegacija v zveznem parlamentu v Beogradu postavi vprašanje zaupnice Mikulićevi vladi. Podobno zahtevo je izglasoval hrvaški parlament.

Gotovo je, da Branko Mikulić in njegovi svetovalci niso ubrali pravih poti za reševanje iz sedanje gospodarske krize. Vendar ta ni nastala včeraj, tako da se danes javlja, temveč ima svoje korenine že v začetku sedemdesetih let, ko so Tito in tedanji partijski veljaki odstranili res napredne in veljavne voditelje, kot so bili Stane Kavčič in njegovi sodelavci v Sloveniji, Nikezić in njegovi v Srbiji. Ti so hoteli voditi bolj liberalno gospodarsko politiko, odprto do Evrope, z več posluha za privatno iniciativo.

Toda odžagali so jih in se znova zaprli v stalinistični dogmatizem. Ko je to videl, je Kavčič zaskrbljen, zapisal v dnevnik 7. jan. 1973: »Lansko leto smo povečali proizvodnjo v Jugoslaviji za dobrih 7%; realni družbeni proizvod za 5%; cene kljub temu, da so bile zamrznjene, skoraj za 17%; emisijo (tj. tiskanje denarja) prek 25%. Devizna bilanca je uravnovešena. Toda kljub temu imamo v inozemstvu 3 milijarde dolarjev dolga. Dinamika proizvodnje torej pada. Dosegla je sumljivo, komaj še sprejemljivo raven. To je nevarno in nelogično sorazmerje. Kje je vzrok? Stare rane; še vedno trošimo prek možnosti; očitno pa je, da tudi gospodarimo slabo. Tako ni mogoče dohitevati Evrope. Če bomo tako nadaljevali, kaj bo z nami čez deset let?«

Korenine sedanjega stanja v Jugoslaviji segajo torej daleč v sedemdeseta leta, ko je bil še Tito živ in je povsod imel zadnjo besedo; tudi v gospodarstvu in v gospodarski politiki, saj je on zahteval glavo Staneta Kavčiča v Sloveniji in Nikezića v Srbiji. Zato je Kavčič zapisal v svojih Spominih:

»Zmagala je kratkovidnost, zabobnela je politika kanonade, osebne strasti in stremljenja pa so držale plamenice pri njenem rojstvu! S težkim srcem moram dodati: Titov genij je tu doživel poraz! Zmago je slavilo povprečje politikantstva!« (na str. 74).

Slovenska partija se danes zaveda napake, ki je bila storjena leta 1972 z odstavitvijo Staneta Kavčiča in njegove ekipe. Zato se pri poskusih, kako priti iz sedanje gospodarske krize, zgledujejo pri Kavčiču. V sklepih partijske konference, ki je bila v Ljubljani 22. in 23. aprila, so zapisali: Samoupravna družba mora biti: 1. demokratična, 2. tehnološko napredna, 3. v svet odprta.

Gre za stališča, ki so jih očitali ravno Stanetu Kavčiču in ga zavoljo njih odžagali. Sedanja politika slovenske partije pomeni v veliki meri povratek h Kavčičevim tezam.

V tem oziru je značilno, da so ravno sedaj izdali Kavčičev »Dnevnik in Spomine« v dveh zvezkih, da je prva izdaja pošla v nekaj dnevih in je sedaj na tem, da izide druga.

V soboto 14. in v nedeljo 15. maja je bila razprava v beograjskem parlamentu, toda slovenski in hrvaški predlog o nezaupnici ni bil sprejet; zbor republik in pokrajin ga je zavrnil s 64 glasovi na 81 glasovalcev, zvezni zbor pa je isti predlog zavrnil s 121 glasovi proti 62. Vendar to po dolgi in mučni debati.

Branko Mikulić bo tako še dve leti ostal na čelu zvezne vlade, ker ga podpirajo južne republike (Srbija, Makedonija, Črna gora, Vojvodina in Bosna-Hercegovina). To se pravi, manj razvite republike

(dalje na str. 6)

Prekmurski kotiček

Koncerti Marijinih pesmi

Prisrčno nam je mnogim bilo, ko smo brali v slovenskih časopisih o Marijinih koncertih v Clevelandu, Ohio. Ker je Marijino leto, smo povsod to idejo odobravali in cenili pevske zbore in njih voditelje, ki so te sijajne ideje izvedli. Na tihem smo želeli, da bi se kaj takšnega priredilo tudi v Chicagi. In res, tako je bilo!

Dne 21. maja sta nastopila kar dva pevska zbora pri Sv. Štefanu. To sta bila zbor Slovenska pesem in zbor Gallus iz Milwaukee, Wis. To je bilo nekaj izrednega. Krasna Marijina pesem je zadonela z najlepšimi in uglajenimi glasovi pred oltarjem. Vsak zbor je zapel svoje izbrane Marijine pesmi. Potem pa še oba zbora skupaj. Na zadnje pa še dve Marijini pesmi skupaj z vsem občinstvom. Obrazi so pričali, kaj smo pri tem čutili. Mnoge oči so se pri tem petju zasolzile.

Med potjo iz cerkve v dvorano so pa nekateri zopet kar glasno izražali svoje vtise: "Vse je bilo prekrasno! Najlepše pa, ko smo vsi skupaj zapeli." To so zopet dokazi, da je skupna slovenska pesem med Slovenci še zelo priljubljena. Lepo je to in naša sveta dolžnost je, da to ohranjamo. Že dalj časa slišimo in nekateri celo priporočajo, da bi enkrat poskusili in priredili "Ljudski koncert" lepih narodnih pesmi. Na vsak način pa priporočamo, da naj bo vsako leto koncert Marijinih pesmi po vseh slovenskih cerkvah po Ameriki.

Vaditelji in učitelji pevskih zborov zaslužijo, da se jim da najlepše priznanje za njih požrtvovalnost. Enako vsi vneti pevci in pevke. Vsem naše iskrene čestitke! Bogato plačilo pa bo gotovo poskrbela Marija, saj je bil Njej v čast podan ta koncert. Bog plačaj vsem!

SLOVENSKE DUHOVNE VAJE

Teh duhovnih vaj se nekatere udeležujemo že zadnjih 30 let, leto za letom. Tudi letos se nas je zbralo pri Mariji Pomagaj nekaj žen, deklet in eden moški. Kakor vedno, je bilo tudi tokrat lepo in poučno. Te duhovne vaje že mnogo let zvesto vodijo pater Fortunat Zorman. V marsičem jih občudujemo. Spominjamo se pa, da je med tem dolgim časom bilo tudi nekaj sprememb. Nekoč, morda pred 24 leti, so vodili slovenske duhovne vaje preč. pater Kalist Langerholz. Njihovi lepi nauki še niso pozabljeni pri nekaterih udeleženkah. Učili so nas, kako nas vodi Jezus kot dober Pastir na ozki cesti našega življenja, ki s palico čuva, da ne pademo v prepad. Morda tu in tam je še par duhovnikov priskočilo na pomoč s kakim govorom.

Ko smo pred mnogimi leti začeli duhovne vaje, je bilo vse bolj strogo. Bile smo bolj tiho, razmišljale o podanih naukih ali med prostim časom brale same zase kakšno dobro knjigo. Ko smo se pa zbrale pri mizi, nam je duhovni vodja ali ena izmed nas brala življenje kakega svetnika ali kaj drugega, kar nam je bilo v duševno korist. Ko smo to opustili, smo poslušali zanimive in poučne verske stvari na traku ali na kasetah. Zadnja leta je tudi to opuščeno.

Kljub temu, da so duhovne vaje zelo potrebne in priporočljive za vsako osebo, je udeležba vedno manjša. To nas boli, kajti pri teh naukih se učimo verskih resnic, spoznavamo sami sebe, nas vodijo do boljšega razumevanja do sočloveka in nas v marsičem utrjujejo. Vsi smo božji otroci. Zavedamo se, da vse, kar je v nas dobrega, prihaja od Boga. Zato prosimo že sedaj, da vsi dragi bralci, komur je le mogoče, malo pomislite, kaj pomenijo duhovne vaje. Tisti, ki vam je mogoče, se nam prihodnje leto pridružite. Za to odločitev vas bo še Bog vesel. In Marija nam bo sprosila novih in potrebnih milosti.

Res, vse se izpreminja, celo vreme. Duhovne vaje so bila dolga leta v zadnjem tednu v maju. Spominjam se, kako je včasih bilo v tem času mrzlo. Morali so kuriti in včasih je celo sneg naletaval, da nismo mogli zunaj moliti. Sedaj pa taka vročina kot da bi bili v juliju. Lemont je ob tem času res čudovit. Krasen razgled po hribčku, pogled na Baragov park, na postaje križevega pota in v Roženvensko dolino, pa še krasne šmarnice in pomladanske rože, cvetoče grmovje in pogled na jezero, vse nas pozdravlja in vabi. Upajmo, da bomo prihodnje leto podvojili število za duhovne vaje.

ZAKLJUČEK SLOVENSKIH ŠMARNIC

Zaključek duhovnih vaj je bil tudi obenem zaključek letošnjih slovenskih šmarnic. Ob tej je ponovno donela prekrasna Marijina pesem. Srce se nam je dvigalo tudi ob lepi pridigi č. patra Fortunata. Nekateri smo se tudi potihoma vpraševali: Marija, ali bomo še ob Tvojem oltarju prihodnje leto? To ve samo Bog. No, če Bog da, bomo zopet zbrani v naši veseli družbi. Če ne, pa molimo drug za drugega. Letošnji maj je bil res neka posebnost. Mnogi bomo pomnili Marijino leto. Skrbimo pa, da se bomo tudi v poletnem času družili pri Mariji Pomagaj, vsáj ob nedeljah.

ROMANJA IN PIKNIKI

Prvo romanje in piknik bo na Očetovski dan. Začelo se bo s sv. mašo ob 11. uri dopoldne. Če bo vreme dopuščalo, bo sv. maša zunaj pri groti. Takoj po maši smo pa vsi vabljeni ne pečenko zunaj na hribčku. Vsega bo zadosti in tudi vesele družbe ne bo manjkalo. Na to vas vse prisrčno vabi Prekmurje Social Club. Pridite!

OČETOV DAN

Vsem slovenskim očetom prisrčno častitamo in jim želimo veseli in blagoslovljeni Očetov dan. Daj Bog, da bi ga še dolgo slavili v krogu svoje družine. Gospod pa naj še dvakrat blagoslavlja vse tiste, ki se bodo za ta dan družili pri Mariji Pomagaj na ameriških Brezjah. Torej na svidenje!

Romanja so dobra dela. Pravijo, da je vera brez dobrih dela mrtva. Kakor je telo brez duše mrtvo, tako je tudi vera brez dobrih del mrtva. Dobra dela vodijo pot v nebesa. Zato se udeležujmo vseh romanj.

VSESLOVENSKO ROMANJE bo dne 2. in 3. julija. Na to smo vsi od blizu in od daleč prisrčno vabljeni k Mariji Pomagaj v Lemont.

ROMANJE DRUŠTVA SV. ANE ali Prekmursko romanje bo 24. julija, tudi v Lemont. Slomškovo kosilo v Chicagi bo 10. septembra.

SLOMŠKOV DAN bo v Hamiltonu, Kanada 17. in 18. septembra. Prosimo, da se za to prijavite čim preje meni ali pa Gabrovim. Iz Chicaga se bomo odpeljali s privatnim avtobusom. Več o tem v prihodnjih številkah Glasila.

Gizella Hozian

Josef's Hair Design

5235 Wilson Mills Rd.
Richmond Heights, Ohio
461-8544 or 461-5538

Pogled na krizo

(Nadaljevanje s str. 5)

so za Mikulića, bolj razvite pa za njegov odstop.

V državi je torej jasna črta ločnica znotraj partije. Dejansko Zveza komunistov Jugoslavije ni več čentralistična demokracija«, kjer morajo po debati vsi sprejeti sklepe večine, temveč je v njej viden razkol.

Kat. glas (26. maja 1988)

KOLEDAR PRIREDITEV

JUNIJ

12. — Slov. šola pri Mariji Vnebovzeti priredi piknik na Slov. pristavi. Pričetek s sv. mašo ob 12.30 pop.

18., 19. — Tabor DSPB Cleveland poda spominsko proslavo za vse pobite slov. domobrance in vse žrtve komunistične revolucije, na Orlovem vrhu Slovenske pristave.

26. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, priredi piknik v svojem Parku

JULIJ

2., 3. in 4. — Pristavski dnevi, na Slov. pristavi.

10. — Misijonska Znamkarska Akcija ima svoj letni piknik na Slovenski pristavi. Sv. maša ob 12. uri.

15., 16., 17. — Poletni festival pri Sv. Vidu.

24. — Misijonski piknik v Triglavskem parku, Milwaukee.

30. — Balincarski krožek Slovenske pristave priredi piknik na Slov. pristavi.

31. — Slov. šola pri Sv. Vidu priredi piknik na Slovenski pristavi.

AVGUST

7. — Dan upokojencev na Slovenski pristavi.

14. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, priredi piknik v svojem Parku.

20. — Folklorna plesna skupina Kres nastopa na Slov. pristavi. Po nastopu igrajo za ples in zabavo Dušan Maršičevi Veseli Slovenci.

27. — Pevski zbor Gallus s Koroške ima koncert v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Pričetek ob 7.30 zv.

28. — Belokranjski klub priredi piknik na Slovenski pristavi. Igra Tony Klepec orkester.

28. — Društvo DSPB Cleveland priredi romanje v Frank, Ohio.

28. — Slovenski dom na Holmes Ave. priredi letno »Povratek domov« prireditev.

SEPTEMBER

10. — Fantje na vasi prirede vsakoletni celovečerni koncert, v SND na St. Clair Ave. Igra ansambel Veseli Slovenci.

18. — Vinska trgatev na Slovenski pristavi.

25. — Oltarno društvo pri Sv. Vidu priredi vsakoletno kosilo v avditoriju pri Sv. Vidu.

25. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, priredi Vinsko trgatev v svojem Parku

OKTOBER

15. — Tabor DSPB Cleveland priredi svoj jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

23. — Slomškov krožek priredi vsakoletno kosilo v avditoriju pri Sv. Vidu.

23. — Občni zbor Slovenske pristave, na Slov. pristavi.

23. — Slovenian National Art Guild praznuje 15-letnico v SDD na Recher Ave.

29. — Štajerski klub priredi Martinovanje v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Pričetek ob 7h zv. Igrajo Veseli Slovenci.

29. — Slovenski dom na Holmes Ave. priredi večerjo.

NOVEMBER

6. — Slovensko ameriški kulturni svet priredi »Slovenski večer« v SND na St. Clair Ave. Počaščen bo sodnik August Pryatel.

12. — Pevski zbor Jadran priredi jesenski koncert, združen z večerjo in plesom, v SND na Waterloo Rd. Igra Joey Tomsick orkester.

12. — Belokranjski klub priredi martinovanje v SND na St. Clair Ave. Pričetek ob 6.30 zv. Igra Tony Klepec orkester.

13. — Slov. mladinski zbor Kr. 2 SNPJ praznuje 50-letnico s prireditvijo v SDD na Recher Ave.

25. — Slovenski dom na Holmes Ave. priredi Zahvalni dan večerjo. Igra Johnny Vadnal orkester.

DECEMBER

4. — Pevski zbor Glasbena Matica priredi božično večerjo s koncertom in plesom v SND na St. Clair Ave.

4. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, priredi Miklavževanje.

•

Vsak dan bi morali slišati vsaj en kratek spev, prebrati vsaj eno dobro pesem, videti eno lepo sliko in po možnosti izreči nekaj pametnih besed. (Goethe)

MALI OGLASI

Going Out of Business Sale
L&M Tobacco & Candy Co. Steel shelving, metal file cabinets (legal), office furniture, xerox machine, floor-to-floor electric conveyor, 4-wheel dollies, paper grocery bags, big supply of ind. wrapped hard candy, etc. Call John E. Lokar, **731-5515.**
(43-46)

For Rent
4 rooms and bath. E. 70 St.
946-3345
(43-46)

Hiše barvamo zunaj in znotraj. Tapeciramo. (We wallpaper). Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice ter tudi druga zidarska in mizarska dela.
Lastnik TONY KRISTAVNIK
Pokličite 423-4444
(x)

Cerkev je tolerirana, ne pa tudi spoštovana

Sodelavec slovenskega tednika »Teleks« Janko Lorenci se je pogovarjal s slovenskim teologom dr. Antonom Stresom, ki veliko piše o sodobni slovenski Cerkvi in slovenski problematiki sploh. Lorenci in dr. Stres sta obravnavala več zanimivih vprašanj v zvezi z današnjo slovensko stvarnostjo, s posebnim poudarkom na vlogo in mesto slovenske Cerkve v tej stvarnosti. Članek, ki je sicer dolg, prinašamo v celoti danes in prihodnji torek. Ur.

Lorenci: Nedavna konferenca ZKS (= Zveza komunistov Slovenije) je potekala pod geslom »socializem po meri človeka.« Ali je tako geslo, seveda resno mišljeno, pogodu tudi cerkvi?

Stres: Je. Pod njim razumemo upoštevanje vsakega posameznika v celoti njegovega življenja, z vsemi duhovnimi razsežnostmi. To razumemo tako, da sistem ne bi manipuliral s posameznikom, ampak da bi bil posameznik kar najbolj upoštevan v družbenem življenju. To je popolnoma v skladu s tistim, kar krščanstvo uči o človeku, osebi. Krščanstvo je personalistično — poudarja in daje prednost človeški osebi, vendar ne tako, da bi zagovarjalo individualizem, brezbrižnost posameznika do drugega človeka.

Po svoje pa je geslo »socializem po meri človeka! pleonazem, kajti socializem, ki tak ni, sploh ni socializem.

Ali je demokratizacija v Sloveniji za cerkev ugoden proces, ga jemlje za svojega?

Vsekakor. Demokratizacija koristi vsem ljudem. In če koristi vsem ljudem, koristi tudi cerkvi.

Cerkev je torej objektivni zaveznik tega procesa, katerega nosilec — ali eden nosilcev ali vsaj tisti, ki ga tolerira — je partija.

Cerkev upošteva realno stanje in trenutno gotovo ne more drugega, kot da jo veseli, če v partiji, ki ima pri nas dejansko in teoretično še vedno vodilno vlogo, zmagujejo čim bolj demokratične sile.

Ali ni cerkev ujeta v nekakšen paradoks? Denimo, da bo demokratizacija vodila v demokracijo, v manj ideologizirano, bolj pluralistično družbo. Vemo, da je cerkev v pluralističnih zahodnoevropskih družbah v primerjavi z vzhodnimi socrealističnimi družbami manj vplivna, da ima v svojem okrilju praviloma manj vernikov. Če se bo demokratizacija nadaljevala, poglobila in srečno iztekla, se bo vloga cerkve po svoje zmanjšala. Ali je torej ta proces v tem pogledu v nasprotju z njenimi interesi?

Skrajni cinizem bi bil, če bi cerkev zato, da bi imela čim več ljudi na svoji strani, zagovarjala ali pospeševala neko napeto stanje v družbi. Mislim, da se cerkev zaveda, kakšen je njen namen; tu ni zato, da bi v prvi vrsti reševala politična, gospodarska, družbena vprašanja, pač pa zato, da bi pomagala uresničevati religiozno, duhovno razsežnost človeka. Tam, kjer družbene okoliščine silijo cerkev v to, da mora skrbeti še za druge stvari, odpomoči drugim potrebam (ne samo v realsocialističnih deželah), se pogosto prikradejo tudi zlorabe, ki cerkvi bolj škodijo kot koristijo.

Kar ste opisali, je lahko tudi paradoks, toda iskreni cerkveni ljudje se ne morejo ravnati po logiki: čim več ljudi za vsako ceno na svoji strani, pač pa se morajo posvečati tistim dejavnostim, ki so pristna in prvenstvena naloga cerkve.

Bolj ko je oblast nelegitimna, bolj je cerkev organizacija, ki je nekakšna opozicija oblasti in večje je med njenim občestvom število »političnih« vernikov.

Seveda gre pač za dejstvo, da je cerkev v vseh teh deželah še danes (ali vsaj donedavna) edina institucija, ki ni pod neposrednim nadzorom druge edine monopolne organizacije. Prav zato se nujno pojavlja v nekem konkurenčnem položaju. Saj so še druge skupine, toda nobeni od njih, ki ne pripada vodilni politični organizaciji, ne priznana taka organiziranost. Cerkev pa je zavezana, da ne misli samo nase, ampak tudi na te ljudi.

Bi za slovensko cerkev lahko rekli, da ima kak politični program, politične cilje?

Ne. Po drugem vatikanskem koncilu in tudi po lastnih slabih izkušnjah pred vojno in med njo se je dovolj jasno izkristaliziralo, kakšno naj bo stališče cerkve do družbenih vprašanj. Vera zadeva vsega človeka in nujno vključuje tudi moralno opredeljevanje; človek je soodgovoren ne samo zase, ampak tudi za življenje naroda.

Popolna nevtralnost cerkve do tega, kar se dogaja v družbi, ni mogoča. Tudi Jezus ni bil nevtralen do dogajanja okoli sebe. Po drugi strani se cerkev zaveda, da ni njena naloga, da bi neposredno posegala v družbeno življenje, sama skrbela za rešitve in jih ponujala. Gre za to, da cerkev ima moralno pravico, da se postavi na stališče moralnih norm, ki jih mora zagovarjati, oznanjati, opozarjati, da so morebiti teptane itd. Če bi pa ponujala tehnične rešitve, se zavzemala za to ali ono, pa bi res začela posegati v konkretno politično življenje in se za eno skupino ljudi opredeljevala bolj kot za drugo. Potem bi presegla svoje kompetence, pristojnosti, ki pa jih na moralnem področju ima in jih mora zagovarjati, da se ne izneveri svojemu poslanstvu.

To je dokaj nelagodno stališče. Ljudje po eni strani pričakujejo, da se bo cerkev bolj neposredno angažirala, in če se ne, ji očitajo, da nič ne napravi, noče ničesar tvegati, si umiva roke, ostaja zgolj na ravni lepih splošnih načel itd.

To je sicer res, toda poslanstvo cerkve, kot rečeno, ni v tem, da bi neposredno skrbela za zadeve, za katere morajo skrbeti drugi ljudje. Cerkev tudi ni edina, ki ima na skrbi vest in moralnost. Tudi v tem pogledu je takole: večja ko je demokracija v družbi, laže pridejo na površje vse mogoče pobude in manj se je treba s tem ukvarjati cerkvi.

Meja tega poseganja v politiko je zelo občutljiva. To se kaže tudi v primeru komisije Pravičnost in mir, ki jo vodite, in ki je lani s svojo izjavo v zvezi z ustavnimi spremembami zelo neposredno posegla v zelo politična vprašanja.

Tako je. Večkrat smo se ukvarjali z vprašanjem, kaj je naša dolžnost. Ustava bo zagotovo za nekaj let določala življenje našega naroda in to implicira zelo moralna načela... enakopravnost, svobodo ljudi itd. To torej niso samo politične, ampak tudi izrazito moralne zadeve. Do tega pa ne moremo biti brezbrižni in nevtralni in si nad tem umiti roke. Ne moremo. Po drugi strani pa spet ne moremo iti v neko novo obliko klerikalizma, češ, posegli bomo in ponudili svoje rešitve.

Zdi se mi, da smo našli pravo formulo — se postavili na stališče človekovih pravic, ki so po eni strani moralna (ne politična) in splošno sprejeta načela, po drugi strani pa tudi načela krščanskega socialnodružbenega nauka, zlasti od Janeza XXIII. naprej. Ta stališča so dovolj široka in dopuščajo politični pluralizem glede tega, kako jih uresničevati.

Cerkev nima nobene svoje politike in svoje linije, je politično pluralistična. Katoličan je lahko privrženec prve, druge, tretje stranke, vendar ne vseh mogočih; s krščanstvom je npr. nezdružljivo, da je član nacistične ali stalinistične stranke, da zagovarja apartheid itd. So torej skrajnosti, ki jih ni mogoče združiti s krščanskimi načeli. Toda v prostoru med temi skrajnostmi je kljub temu mogoč politični pluralizem, in cerkev se ne more nikoli vezati na eno samo stranko.

Katoliške stranke v svetu so danes opustili. Krščanska demokracija v Italji sicer še nosi tako ime, vendar ni več institucionalno vezana na cerkev. Mislim, da je nekaj podobnega tudi pri nas. Rekel sem že, da moramo glede tega v naši socialistični družbi ustrezen model še iskati, model torej, da se po eni strani ne bi izmikali svojim odgovornostim (kar bi bilo najbolj udobno), pri tem pa po drugi strani ne bi padli v drugo skrajnost — klerikalizem.

Kaže, da so tudi v slovenski cerkvi razlike glede odnosov z oblastjo. Vekoslav Grmič npr. zastopa tezo, da bi morala cerkev našo družbeno ureditev zagovarjati in vernike nagovarjati, da se čimbolj vključujejo v njene institucionalne oblike.

Verniki naj se pač opredeljujejo v skladu s svojo vestjo. Pri »socialistični teologiji« je problematično to (in s tem se ne bi mogel strinjati), da se zdi, da enači utopični evangelijski ideal pravične družbe s konkretnim socialističnim družbenim modelom. Rekel pa sem že, da mora biti Cerkev politično pluralistična. Cerkev ne more reči: ta sistem je edini zveličaven in združljiv z evangelijem, drugi niso... Take sodbe lahko postanejo ideološke, podpora uradni ideologiji in politiki. Tega bi se morala cerkev varovati.

In kako naj se o teh stvareh po svoji vesti opredeljujejo verniki? Vsi vedo, za kaj smo se potegovali — zato smo poudarili človekove pravice. O tem ali onem konkretnem problemu, npr. nezaposlenosti, pa se morajo verniki odločati po lastni pameti in razsodnosti. Glavno je, da ne ostanejo brezbrižni.

Še nekaj: glede odnosov cerkve s politiko je pogosto slišati: cerkev išče partnerstvo z vladajočo strukturo, da bi si vsaka po svoje razdelili oblast...

To bi bil klerikalizem.

To bi cerkvi lahko očitali, če bi mislila samo na pravice vernikov, ne pa na splošne pravice vseh ljudi. Zelo pomembno je, da se cerkev ne sme potegovati samo za svoje pravice, se pravi za pravice svojih vernikov, članov, ampak za pravice vsakogar. Zavedati se mora, da ni edina v družbi, ampak ena izmed mnogih.

Tudi ko gre za moralna stališča, se zaveda — tako vsaj mislim — da vloga cerkve ni v tem, da bi rekla: moralo imamo v zakupu mi. Partija, vlada naj skrbita za gospodarstvo, za moralo bomo mi. Nobene take delitve ni; kot moralni glas poleg drugih smo, enake pravice imamo kot vsak drug.

V modernem besednjaku bi rekli, da je cerkev del civilne družbe.

Tako. Cerkev v družbi ne pretendira na noben monopol, ima tolikšno pravico kot vsaka druga skupina, oziroma vsak vernik ima toliko pravic kot vsak drug človek. In v tem primeru očitek partnerstva ne bi mogel držati.

Za vsako organizacijo, ki naj bo navzven še tako monolitna, vemo, da je navznoter razdeljena. To najbrž velja — glede vprašanj, o katerih se pogovarjava — tudi za slovensko cerkev?

Zelo profiliranih in nasprotujočih si stališč ni opaziti ali pa vsaj ne pridejo do izraza. Gotovo pa eni želijo, da bi bila cerkev v svojih zahtevah bolj konkretna (in verjetno se prav ti ne zavedajo nevarnosti klerikalizma), drugi pa bi verjetno rad da bi se bolj prilagodila obstoječemu stanju — kar pa bi ji seveda vzelo možnost za sleherno kritično distanco. Sicer pa imam občutek, da ljudje v glavnem sprejemajo sedanjo držo cerkve: da torej po eni strani ni indiferentna, po drugi strani pa jim vendarle pušča proste roke, da se sami odločajo. Tu se kaže problem, ki seveda ni samo cerkven, ampak splošen: prevelika pasivnost. Navadno se čaka, kaj bodo rekli ,»oni zgoraj«.

(Dalje prihodnji torek)

DRAGA '88

2., 3. in 4. septembra 1988

Park Finžgarjevega doma, Občine, Narodna ul. 89

Petek, 2. septembra 1988

Ob 17.00 Predstavitev predavateljev letošnje »Drage«

Ob 17.30 **Manjšinstvo z evropske perspektive**
Kakšna so pričakovanja petdeset milijonov manjšincev naše celine.
Govori znan slovenski javni delavec.
Po predavanju diskusija in družabnost

Sobota, 3. septembra 1988

Ob 16.00 Slovesna otvoritev, nato:

Ob 16.30 **Glas od Donave na Slovenski tribuni**
Tradicija in ideologija v usodi srbskega naroda v XX. stoletju, v prikazu renomiranega književnika.
Po predavanju diskusija

Nedelja, 4. septembra 1988

Ob 10.30 **Ločitev Duhov: V razhod ali v pluralizem?**
Ob 100-letnici goriške revije RIMSKI KATOLIK poskus novega ovrednotenja primorskega misleca, škofa in narodnjaka dr. Antona Mahniča.
Govori priznan strokovnjak.
Po predavanju diskusija in kosilo

Ob 16.30 **Kam plovemo**
Za ekologijo duha v slovenskem kulturnem prostoru, zajetem v njegovem zgodovinskem in psihološkem trenutku.
Govori slovenski kulturnik.
Po predavanju diskusija, zaključek, družabnost

— Nedeljsko službo božjo bo ob 9. uri v parku na prostem opravil tržaški škof Lorenzo Bellomi.

Društvo slovenskih izobražencev, Trst

Amerika in Amerikanci

Rev. J.M. Trunk

Kansas (nadaljevanje)

Dne 21. septembra 1909 so odšle iz Maribora slovenske šolske sestre, in sicer: m. Bonaventura Kunst, m. Klotilda Strnad (zdaj v Jolietu), m. Avrelija Planker in s. Pulherija Zovko; dne 20. avgusta 1912 so jim sledile: m. Sabina Rebolj, s. Božena Lončar in s. Emilija Čurin. Te sestre so prevzele šoli pri slovenski in hrvaški župniji v mestu.

KSKJ ima tu društvi sv. Petra in Pavla št. 38 in sv. Veronike št. 115, JSKJ pa vitezev sv. Jurija št. 49.

Neodesha: Tu je 7 slovenskih farmarjev.

Olpe: Do 10 slovenskih farmarjev ima obsežne kmetije; pečajo se z živinorejo. Zahajajo v nemško cerkev.

Pittsburg: To je središče mnogoštevilnih premogovnikov (kamp), kjer je povsod zaposlenih nekaj Slovencev. Največ jih je v krajih **Yale**, v bližini je mnogo farmarjev, **Mineral**, kjer ima društvo sv. Jožefa št. 52 JSKJ okrog 70 članov, **Breezy Hill, Daisy Hill** (pošta Weir), ki šteje skoraj same Slovence, **Skidmore, Radley, Franklin, Chicopee, Cherokee, Jacksonville** in **Mulberry**; v zadnji ,,kampi'' je veliko naših rojakov. Kakega poročila iz teh krajev nisem dobil.

Stone City: G. V. Berlizg piše, da je tu okrog 70 Slovencev, med njimi 30 družin. Naselili so se od l. 1900 naprej, ko so odprli premogovnik. Med prvimi so bili L. Podbevšek, L. Mandelj, L. Kovač in še drugi. Vsi so premogarji.

V bližini mesta je kupilo več Slovencev kos zemlje ter so sezidali lastne domove. Tako so ustanovili posebno naselbino, ki so jo krstili ,,Trbovlje''. Ime se je udomačilo in bo ostalo. V. Berlizg ima dve farmi po 80 akrov. Mnogo rojakov je kupilo farme v državah Missouri in Florida.

O cerkvenih razmerah pravi poročilo, da so ,,zelo slabe, ker tukajšnji Slovenci so se začeli zavedati''! V cerkev ,,razen dveh družin ne hodi nihče, torej ni nobenega verskega življenja, ker tukaj sta socializem in svobodomiselnost zelo razširjena''. Najbližja cerkev je v East Mineralu, 2 milji od naselbine.

Podpornih društev je več in sicer skupno z rojaki v East in West Mineralu; spadajo k raznim Jednotam. Izobraževalnega društva ni. V East Mineralu je socialističen klub s čitalnico.

MASSACHUSETTS

Walpole: Mr. J. Knavs mi poroča, da je prišel sem l. 1898; tu in v Norwoodu so zdaj 3 slovenske družine in dva samca. Zaposleni so v strojarni za usnje in imajo lastne hiše.

Michigan

Akron: Tu je 11 slovenskih družin in nekaj samcev; vsi so premogarji, a delo ni stalno. SNPJ ima tu društvo št. 17.

Calumet: Združuje mesti Red Jacket in Laurium in je menda najstarejša slovenska naselbina v Ameriki. Mesto ni še staro. Okrog l. 1840 je bil tu še sam pragozd, skozi katerega je vodila le gozdna pot iz mest Houghton in Hancock v Copper Falls in Cliff, kjer so bili že bakreni rudniki.

Zemljemerec E. J. Hulbert je zasledil tu bakreno rudo ter l. 1856 postavil prvo kočo, ki je stala ob sedanji glavni ulici Calumeta. Ko je rudnike prevzela družba ,,Calumet in Hecla Co.'', se je prebivalstvo hitro množilo, posebno v Red Jacketu, ker tam ni bil kompanijski svet.

L. 1856 sta prišla v okraj bogatih bakrenih rudnikov izmed Slovencev najprva Jožef Vertin iz Doblič in Peter Rupe iz Poljan ob Kolpi. Izprva sta krošnjarila z blagom, ki so ga rudarji onih časov potrebovali. Pozneje sta v Hancocku odprla prodajalni in nekoliko pozneje tudi na sedanji peti ulici v Red Jacketu. Prodajalni še obstojita. O Vertinovi pravi Balch: »Vertin Brothers Department Store, one square block, is the largest department store north of Chicago in the United States.« Škof John Vertin je bil sin Jožefa Vertina.

L. 1875 je bil Red Jacket inkorporiran kot vas in pri občinskih volitvah dne 10. aprila 1875 je bil za prvega župana izvoljen naš rojak Peter Rupe; med odborniki je bil tudi George Vertin. Rupe je bil tudi prvi načelnik gasilnega društva.

Katoličani so postavili prvo cerkev l. 1869. Slovenci iz vseh župnij tostran in onstran Gorjancev so začeli trumoma prihajati, da je tu kmalu bila prava ,,mala Dolenjska''. Na angleško-nemški cerkvi so službovali misijonarji Možina, Čebulj in Andoljšek. To pa za ogromno število ni zadostovalo. S Hrvati so si osnovali lastno župnijo in l. 1889 dobili prvega dušnega pastirja v osebi Rev. J. Zalokarja. Za 30.000 dolarjev so si postavili cerkev sv. Jožefa, ki je bila 116 čevljev dolga in 50 široka.

Dne 8. decembra 1892 je Rev. Zalokar zapustil Calumet; na njegovo mesto je prišel Rev. Marko Pakiž. Dne 8. decembra 1902 je cerkev popolnoma pogorela. Slovenci, od katerih so se l. 1900 ločili Hrvatje, so sklenili takoj zidati še lepšo cerkev. Načrt je izdelal G. D. Eastman, delo pa prevzel P. P. Roehm. Zidanje so pričeli dne 8. junija, in o Božiču je bila zidava še pod streho. Cerkev je iz rdečega michiganskega peščenca v romanskem slogu z dvema stolpoma, ki sta 165 čevljev (50 m) visoka. Golo zidovje je stalo 46.600 dolarjev, notranja oprava menda ravno toliko. To je baje najlepša slovenska cerkev v Ameriki.

Rev. M. Pakiž je moral zaradi bolezni l. 1904 zapustiti Calumet. Veliki teden je škof Eis posvetil Rev. Luka Klopčiča za mašnika. Na belo nedeljo je imel med ogromno udeležbo tu svojo novo mašo in od tedaj oskrbuje on veliko naselbino. O sedanjih Slovencih v Calumetu piše prej omenjena pisateljica Balch: »In Calumet is the second generation of Slovenians very prosperous and Americanized. There they have large stores.«

L. 1903 je bilo v tej naselbini do 2.000 Slovencev; koliko jih je zdaj, žal, nisem mogel dognati. Mnogi so prišli do veljave in premoženja, tako razen že prej imenovanih Jakob Rabič, Pavel Schneller, sedanji predsednik KSKJ, dr. Josip Plavc, javno notar in živinozdravnik, ki se je z nesrečnim cesarjem Maksimilijanom udeležil okupacije Mehike, Mihael Klobučar, predsednik tiskovne družbe, ki izdaja tednik ,,Glasnik'', Matija Kobe, upravitelj ,,Glasnika'', Mihael Sunič, Janez Kobe, Josip Štefanec, Anton Šterk, John Špehar in še drugi.

Dne 17. septembra 1882 so rojaki ustanovili društvo sv. Jožefa št. 1 SHZ, ki ima 588 članov. Močno je tudi društvo sv. Petra KSKJ in sv. Cirila in Metoda JSKJ št. 9, ki šteje 234 članov in 130 članic.

O drugih razmerah nisem mogel dobiti nobenega poročila.

Detroit: V to veliko mesto so prišli Slovenci pred sedmimi leti (torej l. 1905, op. ur.); med prvimi je bil J. Faletich, ki ima na Jefferson Ave. lepo gostilno. Večinoma delajo v tovarnah; nekaj je tudi rokodelcev. Zdaj je tam 7 družin in okrog 60 samcev. Glede cerkvenega življenja pravi poročilo, ,,da ni nobenega ali skoro nobenega''. Kdor še hodi v cerkev, zahaja v nemško ali poljsko.

Pred letom so ustanovili društvo ,,Detroitski Slovenci'', ki spada k SNPJ in ima 29 udov. (Poročal M. Černe). ,,Glas Naroda'' z dne 28. septembra 1912 poroča, da je v mestu nad 300 Slovencev. Društvo sv. Barbare ima tu postojanko št. 76. V predmestju Highland snujejo pevsko in dramatično društvo.

Dollar Bay: M. Schneller mi piše: »Prva sva prišla jaz in J. Filip pred 20 leti, drugi pred 18 leti, večinoma iz ljubljanske okolice. Zdaj je tu 22 družin in 5 posameznikov. Lastne hiše ima 12 rojakov, 3 so na lepih farmah. Deca zahaja v javno šolo. Cerkev imamo skupno z drugimi narodi in so verske razmere dobre; tudi katoliška društva so, a nič slovenskih.

Harriette: Vigredi l. 1912 se je blizu mesteca naselilo pet slovenskih farmarjev.

Iron Mountain: L. 1885 so se naselili prvi Slovenci in delali v rudnikih. L. 1903 je bilo med njimi 15 družin in do 50 posameznikov; koliko jih je zdaj, nisem mogel izvedeti. KSKJ ima tu društvo sv. Petra in Pavla št. 51. Menda spadajo Slovenci pod nemško župnijo in jih oskrbuje Rev. J. Kraker.

Ironwood: Mr. Josip Kure poroča, da so prišli pred 18 leti kot prvi sem M. Kolenc, M. Guzovič, M. Ulašič, Ulčar, B. in F. Kočevar in P. Makovec; vsi so iz Žužemberka in Črnomlja. Polovica jih ima posestva, M. Ulašič trgovino; večinoma delajo v rudnikih. Zdaj je tu 29 družin in 6 samcev. S Slovaki in Hrvati so si postavili l. 1909 lastno cerkev presv. Trojice za 14.000 dolarjev. Dušno pastirstvo oskrbuje Rev. Peter Šprajcer. Deca zahaja v katoliško župnijsko, nekaj tudi v javno šolo.

KSKJ ima društvi sv. Janeza št. 20 in žensko Imena Marijinega št. 133.

Krain City: Oceania County. V zadnjih treh letih se je tu in v okolici naselilo večje število Slovencev, ki obdelujejo lepe farme.

Manistique: Sem je prišlo nekaj Slovencev že l. 1880, več pa l. 1883, tako da jih je bilo l. 1903 okrog 225, med njimi 20 družin. Koliko jih je zdaj in kakšne so razmere, nisem mogel ničesar izvedeti. V cerkev zahajajo baje k Čehom; za Veliko noč sta jih prej obiskovala Rev. M. Pakiž, ali pa Rev. J. Kraker. S Hrvati imajo društvo sv. Frančiška.

Mohawk: Mr. J. Romšek poroča, da je tu 20 slovenksih družin in 60 posameznikov, ki delajo v bakrenem rudniku. Prišli so sem l. 1901, med prvimi M. Jakša in J. Kocjan. Cerkvene razmere so ,,bolj slabe''. Cerkev je skupna last vseh katoličanov, oskrbuje jo neki frančiškan. Deca ima dvakrat na teden v cerkvi nauk. Drugo je pa vse v Calumetu, le KSKJ ima tu društvo sv. Alojzija št. 88.

Ralph: V gozdovih je zaposlenih pet slovenskih družin in nekaj samcev. Dela je dosti še za 10 let; družba daja tudi zemljišča v najem.

South Range: To mesto se je pričelo l. 1902. V bližini so bakreni rudniki Baltic, Trimountain in Penzdel. Mr. M. Muhvič poroča, da sta prišla l. 1898 sem prva dva Slovenca, Mike in Ivo Lasič, iz Calumeta. Zadnji je bil nekaj časa ,,boss'', a je popustil. J. Barich, iz fare Stari Trg, ima obširno trgovino; hčerka, Margareta je učiteljica.

Izmed 300 rojakov je okrog 60 družin; nekateri imajo lastne hiše in ,,štore''. Verske razmere so jako dobre, ,,a žalibog nimamo slovenskega duhovnika, večina pa ne razume angleščine''. V cerkvi (pritličje, basement), kjer so skupaj z Irci, Nemci in Francozi, poučuje slovensko deco v krščanskem nauku Slovenka Miss Margareta Barich.

Društva so: sv. Florijana št. 64 JSKJ, ki so ga ustanovili 26. avgusta 1906 M. Muhvič, J. Lovrin, J. Barič, A. Mušič in J. Lasič; ima 35 udov. Sv. Matije, ustanovili l. 1903 J. in M. Lasič, M. Klobučar, K. Šterk, M. Vardjan; pripada Hrvaški Zvezi in ima 93 udov. ,,Marija naše rešenje'' je žensko podporno društvo; ustanovile so ga l. 1910 M. Babič, M. Likovic, M. Osterman. Tudi pri katoliških borštnarjih je mnogo Slovencev.

Wakefield: Tu je 5 slovenskih družin; rojaki delajo v železnih rudnikih. Večkrat jih obišče slovenski župnik iz Ironwooda, Rev. P. Šprajcer. Nekaj Slovencev je tudi v kraju Bessemer.

Wexford County: V zadnjem času so se začeli Slovenci močno naseljevati na farme; do sredi maja 1912 je bilo že nad 20 družin.

Slovenci so še v krajih: Ahmek, kjer ima JSKJ svoje društvo Srca Jezusovega št. 98 s 26 udi, Birch, Jessenville, Limestone in Saginaw.

Minnesota

Aurora: Ta naselbina šteje baje do 600 Slovencev. Mr. J. Gersič iz Semiča je pil predsednik šolskega odbora, ko so zidali javno šolo, ki je stala 100.000 dolarjev. Slovenci imajo menda svojo cerkev; oskrbuje jih Rev. F. Šaloven iz Biwabika. KSKJ ima društvi sv. rožnega venca št. 131 in sv. Antona št. 137, JSKJ pa društvo sv. Jožefa št. 85.

Beaulieu: Rev. P. Simon Lampe in njegova sestra sta edina Slovenca v tem kraju. O. Lampe, O.S.B., misijonari že dolgo vrsto let med Indijanci. Blizu tega kraja je nekaj slovenskih farmerjev.

Biwabik: L. 1891 je bilo tu šele 6 hiš in v bližini neka slovenska trgovina. Prvi tu krščeni otrok je bila Ana Brozovič (l. 1891), kateri so h krstnemu imenu pristavili še ,,Biwabik'' ter ji darovali en lot!

Slovenci so prihajali v večjem številu od l. 1892 naprej, večinoma iz Dolenjskega, nekaj jih je bilo tudi iz Gorenjskega. L. 1903 jih je bilo nad 200, med njimi 30 družin. Koliko jih je zdaj, nisem mogel izvedeti. L. 1894 so začeli zidati cerkev sv. Janeza, za kar se je posebno trudil zdaj obče znani rojak Mr. G. L. Brozič. Izprva je Slovence obiskoval Rev. M. Bilban; zdaj jim pa pastiruje Rev. F. Šaloven. KSKJ ima tu društvo svetega Janeza št. 13.

(Dalje prihodnji torek)

SFRJ ima novega obrambnega ministra

Sredi maja je prišlo do nekaterih sprememb v vladi Branka Mikulića. General polkovnik Veljko Kadijević je novi obrambni minister. Dosedanji obrambni minister, sporni admiral Branko Mamula, namerava iti v pokoj konec leta.

Ameriška Domovina je Vaš list!